

Gemeente
ROZENDAAL

Jaarverslag en Jaarrekening 2016

Voorwoord

Met het jaarverslag legt het college van B&W verantwoording af over het gevoerde beleid over het jaar 2016. De leidraad voor het gevoerde beleid is vastgelegd in de programmabegroting 2016-2019, een nadere vertaling van het coalitieakkoord Rosendaal'74-PAK.

Zoals u zult merken wijkt de opzet, maar niet de inhoud, van het boekwerk af van de voorgaande edities. Wij hebben ervoor gekozen om zowel de cijfermatige als beleidsmatige verantwoording zo veel mogelijk binnen de afzonderlijke programma's op te nemen. Een voorbeeld hiervan is de stand van zaken met betrekking tot het beleidsplan 2014-2018. Hiermee voorkomen we dat, soms grotendeels dezelfde, informatie meerdere malen wordt opgenomen en is de samenhang tussen bestaande en nieuwe activiteiten makkelijker terug te vinden. Bovendien verwachten we hiermee beter aan te sluiten bij de informatiebehoefte van de raad en leest deze opzet, naar ons idee, prettiger. Wij hopen dat u dit met ons van mening bent en zijn dan ook voornemens een dergelijke opzet voor de programmabegroting te hanteren.

Belangrijke resultaten in 2016

- Start bouw bestemmingsplan De Del na positieve uitspraak Raad van State
- Verdere vormgeving regionale samenwerking op gebied Sociaal Domein

Het financieel resultaat over 2016

Het financiële resultaat van de jaarrekening 2016, inclusief de mutaties op reserves, bedraagt afgerond € 196.000 positief. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de post onvoorzien van (incidenteel) € 140.000 die niet besteed is en een positieve afrekening van € 90.000 over 2015 voor de nieuwe taken binnen het sociaal domein en niet ontvangen rente-inkomsten bij projectontwikkeling voor een bedrag van € 46.000.

Daarnaast is er sprake van een aantal overige positieve en negatieve budgetafwijkingen die bij de verschillende programma's worden toegelicht.

20 juni 2017

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris,
W.G.Pieterse-Pook

de burgemeester,
drs. J.H.Klein Molekamp

Inhoudsopgave

OPBOUW EN LEESWIJZER VAN DE JAARSTUKKEN 2016	3
HET JAARVERSLAG	4
PROGRAMMAVERANTWOORDING 2016	5
PROGRAMMA 1: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	6
PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER	9
PROGRAMMA 3: ONDERWIJS	11
PROGRAMMA 4: ZORG EN WELZIJN	15
PROGRAMMA 5: AFVALVERWERKING, RIOOL EN MILIEU	23
PROGRAMMA 6: FINANCIEEL BELEID	26
PROGRAMMA 7: BURGERZAKEN	28
PROGRAMMA 8: OPENBAAR GROEN, MONUMENTEN EN RECREATIE	31
PROGRAMMA 9: RUIMTELIJKE ORDENING, BOUWZAKEN EN GRONDBELEID	34
PROGRAMMA 10: BESTUURSORGANEN INTERN EN EXTERN	38
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	41
PARAGRAFEN	43
INLEIDING	43
PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN	44
PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	45
Staat van Reserves en Voorzieningen (inclusief toelichting op mutaties)	49
PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	53
PARAGRAAF 4 FINANCIERING	55
PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING	56
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN	60
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID	65
DE JAARREKENING	66
HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	67
RECAPITULATIESTAAT	67
ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID	69
WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)	70
BALANS PER 31 DECEMBER 2016	71
GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING PER 31 DECEMBER 2016	73
TOELICHTING OP DE BALANS	75
Activa	75
Passiva	77
(Overige) niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen	78
SINGLE INFORMATION, SINGLE AUDIT (SISA)	80
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	81

Opbouw en leeswijzer van de Jaarstukken 2016

JAARVERSLAG

Het Jaarverslag 2016 bestaat uit twee delen:

- A. programmaverantwoording
- B. paragrafen.

A. Programmaverantwoording

In de programma's wordt per beleidsonderdeel een uiteenzetting gegeven over het gevoerde beleid en is er daarnaast een analyse op de cijfermatige verschillen opgenomen.

De opzet van deze jaarrekening sluit zoveel mogelijk aan op de begroting. In de opzet is bij alle drie de W-vragen (Wat hebben we bereikt?, Wat hebben we daarvoor gedaan? en Wat heeft het gekost?), telkens duidelijk de relatie naar de primitieve begroting (begroting vóór wijzigingen) gelegd.

Wat wilden we bereiken?

Bij de eerste W-vraag: "wat wilden we bereiken" is de doelstelling uit de programmabegroting voor 2016 overgenomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij de beantwoording van deze vraag is een tabel opgenomen waarin alle voornemens uit de begroting zijn opgenomen met een toelichting op de uitvoering hiervan.

Bij dit onderdeel hebben we geconstateerd dat in de begroting onder de voornemens ook bepaalde ontwikkelingen binnen dat programma zijn beschreven. Dat is dan niet gelijk ook een daadwerkelijk voornemen. In volgende begrotingen nemen we hiervoor het kopje "programmaontwikkelingen" op. In deze jaarrekening is de tabel "voornemens" dan ook beperkt tot de die voornemens waarbij een toelichting op de uitvoering relevant is.

Wat heeft het gekost?

De laatste W-vraag "wat heeft het gekost?" wordt toegelicht op de volgende wijze:

- De gerealiseerde baten en lasten en het saldo (het resultaat) van het programma in vergelijking met de begroting voor en na wijziging.
- Een overzicht van de begrotingswijzigingen per programma gedurende het jaar.
- Een toelichting op de cijfermatige afwijkingen tussen de realisatie en de begroting na wijziging. Deze toelichting is beperkt tot de zogenaamde directe lasten en baten. Een toelichting op eventuele afwijkingen in interne toerekeningen laten we buiten beschouwing omdat deze uiteindelijk geen invloed hebben op het financiële resultaat.

B. Paragrafen

In de paragrafen worden vanuit een dwarsverband op de programma's diverse onderwerpen, vooral op het vlak van de bedrijfsvoering, behandeld. Er zijn zeven voorgeschreven paragrafen waarvan op hoofdlijnen zowel de uitkomsten als de financiële afwijkingen (waar van toepassing) nader worden toegelicht.

JAARREKENING

In de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het overzicht van baten en lasten. Tevens bevat deze een recapitulatieoverzicht waarin de totalen per programma zijn opgenomen van:

- de werkelijke cijfers van 2015;
- de begroting na wijziging van 2016;
- de werkelijke cijfers van 2016;
- het saldo van 2016.

Daarnaast bevat de jaarrekening de balans met toelichting en is de bijlage in verband met "Single information, Single audit" (SiSa) opgenomen alsmede de controleverklaring van de accountant.

Deel 1

Het jaarverslag

Programmaverantwoording 2016

Programma 1: Openbare orde en veiligheid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Politiewet 2012;
- Wet op de veiligheidsregio's;
- Drank- en Horecawet;
- Algemene Plaatselijke verordening (APV).

Wat wilden we bereiken?

Het streven naar zo veilig mogelijke leefomstandigheden voor de inwoners, zulks zoveel als mogelijk gebaseerd op beleid, actuele plannen en meetbare doelen en prestaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Rampenplannen*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participeren in het periodieke overleg van de veiligheidsregio - Ontwikkeling van/participeren in regionale ondersteuningsteams - Deelnemen in oefeningen van rampenplan en bijbehorende deelplannen - Opleiden van participerende ambtenaren en bestuurders 	<p>Uitvoering aan gegeven.</p>
<p>APV*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualiseren van de Algemene plaatselijke verordening APV - Afgifte van vergunningen en ontheffingen op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening - Bijhouden evenementenagenda ten behoeve van een gecoördineerde regionale kalender met betrekking tot de inzet van politie in Gelderland-Midden - Afgifte vergunningen en ontheffingen op grond van bijzondere wetten w.o. de Drank- en Horecawet en de Wet op de kansspelen - Toezicht op de aan buurgemeente Rheden gemandateerde taken met betrekking tot handhaving en controle van de Drank en Horecawet 	<p>De APV is in 2016 niet gewijzigd. Er is een wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht aanstaande die grote gevolgen voor de APV zal hebben. In afwachting daarvan is de APV tussentijds nog niet aangepast</p> <p>Voor het overige zijn de voornemens gerealiseerd</p>
<p>Politie*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voeren van periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg in de politie-unit IJsselwaarden (Rheden, Rozendaal en Doesburg). - Bestuurlijk en ambtelijk overleg voeren over prioriteiten en ontwikkelingen betreffende openbare orde en veiligheid - Het adviseren over additionele politie-inzet en beleidsmatige aangelegenheden - Uitvoering Wet Tijdelijk huisverbod - Participatie in "Het Veiligheidshuis": een regionaal samenwerkingsverband tussen verschillende veiligheidspartners, teneinde een sluitende keten rond zorg- en risicojongeren te creëren - Participatie in een regionaal informatie- en expertisecentrum alsmede een regionaal platform criminaliteitsbeheersing - Voortzetten van de maatregelen uit het inbraakpreventieplan voor Rozendaal 	<p>In 2016 heeft de noodzaak tot het uitvoeren van de Wet Tijdelijk Huisverbod zich in Rozendaal gelukkig niet voorgedaan.</p> <p>Voor het overige zijn de voornemens gerealiseerd</p>

<p>Brandweer*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participeren in het periodieke overleg van de veiligheidsregio - Ondersteunen van het Veluws Bosbrandcomité - Afgifte van gebruiksvergunningen aan de hand van het advies van de geregionaliseerde brandweer - Beoordelen van begroting en jaarrekening van de brandweer 	<p>Uitvoering aan gegeven, geen bijzonderheden in 2016</p>
<p>Overige beschermende maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het regelen van de opvang van zwerfdieren - Het stimuleren en ondersteunen van, alsmede het geven van voorlichting over het buurtpreventieproject - Het participeren in een regionaal buurtbemiddelingsproject - Het ondersteunen van maatregelen ter bevordering van inbraakpreventie en autocriminaliteit 	<p>In 2016 is het buurtpreventieteam met ondersteuning van de gemeente omgevormd tot een particulier whatsapp-netwerk met een hoge participatie en positieve feedback</p> <p>Over 2016 kwamen de inbraakcijfers op een regulier gemiddelde uit waar deze in 2015 extreem laag waren Overigens zijn de overige voornemens gerealiseerd</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Veiligheid in Rozendaal	- In september 2014 evaluatie stappenplan	2014, 2015	In september 2016 heeft een derde evaluatie van het woninginbraakpreventieplan plaatsgevonden. Dit zal voortaan jaarlijks plaatsvinden Uitgangspunt van beleid. In In de Roos wordt in de rubriek "Gemeentepagina Openbare Orde en Veiligheid" aandacht gevraagd voor dit onderwerp
	- Belang van preventie, bewustwording en eigen initiatieven van inwoners blijven stimuleren en benadrukken	Gehele periode	
	- Blijven hameren op voldoende surveillance door de politie	Gehele periode	
	- Alternatieven, zoals een WhatsApp-groep worden in ogenschouw genomen	Gehele periode	Permanent aandachtspunt In Rozendaal zijn in 2016 drie whatsapp-groepen gestart

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Brandweer	80.701	76.097	76.362	-265
Rampenbestrijding / BHV	22.540	22.540	21.851	689
Openbare orde en veiligheid	50.900	50.900	45.554	5.346
totaal lasten	154.141	149.537	143.767	5.770
Baten				
Brandweer	0	0	0	0
Rampenbestrijding / BHV	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	1.600	1.600	1.649	49
totaal baten	1.600	1.600	1.649	49
Saldo	152.541	147.937	142.118	5.819

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Voordelige afrekening brandweer 2015	Turap oktober		4.604
Per saldo			4.604

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 5.800 voordelig

De toelichting is beperkt tot (in verhouding) materiele bedragen en directe lasten en baten die ook daadwerkelijk van invloed zijn op het resultaat van de jaarrekening (afwijkingen op doorbelastingen blijven bijvoorbeeld buiten beschouwing omdat het hier vaak om een boekhoudkundige verschuiving gaat).

Openbare orde en veiligheid

In 2016 zijn de kosten voor toezicht op drank en horeca en inbraakpreventie een stuk lager geweest dan begroot (€ 1.500 op een budget van € 6.000).

Incidenteel versus structureel

De kosten voor toezicht en inbraakpreventie waren ook in 2015 lager dan begroot, dit lijkt een structureel karakter te hebben voor een bedrag van afgerond € 3.500.

Programma 2: Verkeer en vervoer

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wegenverkeerswet (WVW);
- Wegenwet (WW);
- De Wet Personenvervoer (WP);
- Het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan (NVVP);
- Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP).

Wat wilden we bereiken?

Zorgdragen voor een geordende en veilige verkeersafwikkeling en -circulatie. Het in regionaal verband handhaven van het bestaande openbaar vervoersnet en het terugdringen van de automobiliteit door alle vervoerssystemen goed op elkaar te laten aansluiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Wegen - Het beheren van alle wegen, fietspaden en elementverhardingen*. Dit beheer wordt conform het wegenplan 2002-2022 uitgevoerd - In 2016 is er groot onderhoud gepland aan de Rosendaalselaan (wegverharding). Er wordt gereserveerd conform het wegenplan	Uitvoering aan gegeven Conform planning uitgevoerd
Openbare verlichting - Onderhoud van de openbare verlichting*, dit wordt uitgevoerd door ZIUT op basis van storingmeldingen.	Conform afspraken uitgevoerd
Gladheidbestrijding - Het controleren van de gladheidbestrijding zoals opgedragen aan de firma Van Eijbergen. Deze firma levert tevens het strooizout	Conform afspraak uitgevoerd
Openbaar vervoer - Het in regionaal verband bewerkstelligen dat het bestaande openbaar vervoersnet wordt gehandhaafd	Het openbaar vervoersnet (buslijn 8) is aangaande Rozendaal conform de afspraak gehandhaafd

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Verkeers-situaties	- Onderzoek rond school Steenhoek	2014	Een werkgroep heeft advies uitgebracht. Conform het advies zijn maatregelen genomen. Deze zijn in juni 2015 geëvalueerd
	- Onderzoek rond Het Rhedens	2015/16	Het onderzoek is afgerond
	- Onderzoek naar noodzakelijke infrastructurele aanpassingen rondom het schoolperceel aan de Bremlaan, waarbij de verkeersveilige afwikkeling en	2015/16	Met de provincie is overeenstemming bereikt over het realiseren van een verkeersveilige oversteek over de Schelmseweg. Uitvoering van de werkzaamheden kan starten in de tweede helft van 2017

	veilige oversteek van de Schelmseweg van belang zijn - Op wegen waar de maximum snelheid regelmatig wordt overschreden zal in overleg met de politie worden bezien of verbetering mogelijk is	Gehele periode	Een en ander wordt regelmatig besproken in het overleg met de politie
--	--	----------------	---

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Wegen	78.755	133.979	129.617	4.362
Openbare verlichting	25.965	25.965	25.885	80
Gladheidbestrijding	7.850	7.850	7.450	400
totaal lasten	112.570	167.794	162.953	4.841
Baten				
Wegen	0	0	664	664
Openbare verlichting	0	0	0	0
Gladheidbestrijding	0	0	0	0
totaal baten	0	0	664	664
Saldo	112.570	167.794	162.289	5.505

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Krediet wegen		47.200	
Aanpassing wetgeving onkruidbestrijding	Turap juli	4.504	
Aanpassing budget onkruidbestrijding	Turap oktober	3.520	
Per saldo		55.224	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 5.500 voordelig

Wegen

De kosten voor borden (verkeersmaatregelen) zijn € 1.700 lager geweest en uiteindelijk zijn de kosten voor het groot onderhoud aan de Rosendaalselaan ook ongeveer € 5.000 lager geweest dan begroot. Dit betekent dat er ook € 5.000 minder wordt onttrokken aan de betreffende reserve, per saldo heeft dit dus geen invloed op het resultaat van de jaarrekening.

Incidenteel versus structureel

Er is geen sprake van een structureel effect.

Programma 3: Onderwijs

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Leerplichtwet 1969;
- Regeling Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC);
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB);
- Wet passend onderwijs;
- Wet op de Expertisecentra (WEC);
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO);
- Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

Wat wilden we bereiken?

Het behartigen van openbaar basisonderwijs en het verzorgen van diverse gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen, waaronder begrepen leerplicht, onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer, volgens de daarvoor geldende wettelijke verplichtingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Openbaar onderwijs* <ul style="list-style-type: none"> - Overleg met de Stichting Scholengroep Veluwezoom, daarnaast beoordeling jaarstukken door gemeenteraad - Bijdrage aan twee regionale samenwerkingsverbanden (Arnhem en Zutphen) i.h.k.v. Passend onderwijs, daarnaast wordt vanaf 2016, voor vier, jaarlijks € 1.647 beschikbaar gesteld voor de onderwijsgerelateerde jeugdhulp bij het samenwerkingsverband Zutphen	De jaarstukken zijn goedgekeurd. Met de Scholengroep Veluwezoom wordt frequent overlegd over de realisatie van de nieuwe school. Er vindt regelmatig overleg plaats in het kader van de Wet Passend onderwijs. Het overleg op bestuurlijk niveau vindt vooral in de regio Zutphen plaats: bij de regionale samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt in deze regio meer van de gemeenten gevraagd. In de regio Arnhem vindt vooral op ambtelijk niveau overleg plaats.
Huisvesting openbaar onderwijs* <ul style="list-style-type: none"> - In 2016 wordt een aanbestedingstraject voor de bouw van de school afgerond en zal de bestemmingsplanprocedure gevolgd moeten worden.	In 2016 zijn verdere stappen gezet om te komen tot realisatie van een nieuw gebouw voor de Dorpsschool Rozendaal aan de Bremlaan/Kapellenberglaan. Het schoolbestuur is daar nauw bij betrokken en is vertegenwoordigd in het projectteam en de stuurgroep. In het jaar 2016 vond het onderwijs nog steeds plaats in het oude gebouw aan de Steenhoek en in de dependance aan de Egmondstraat in Velp
Overige voorzieningen openbaar onderwijs* <ul style="list-style-type: none"> - Verzorgen van logopedie. De logopedie op de Dorpsschool wordt uitgevoerd door logopedisten in dienst van de gemeente Rheden	Geen bijzonderheden in 2016
Bijzonder voortgezet onderwijs* <ul style="list-style-type: none"> - Zorgdragen voor adequate huisvesting van het bijzonder voortgezet onderwijs, in casu "Het Rhedens". Dit wordt in Rozendaal vorm gegeven door het bedrag dat wordt ontvangen van het rijk door te decentraliseren naar het bestuur van Het Rhedens	Ten aanzien van dit onderwijs zijn voor 2016 geen bijzondere ontwikkelingen te benoemen

<p>Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs*</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerplichtambtenaren van de aangesloten gemeenten worden vier jaar gedetacheerd naar het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden Gelre. Met ingang van schooljaar 2017-2018 ontstaat er een meer definitieve situatie. - Het verzorgen van leerlingenvervoer* Voor meer informatie hierover wordt u verwezen naar de informatie hierover bij programma 4. Sociaal domein, onderwerp 3b "Wmo-maatwerkvoorzieningen". - Het medefinancieren van de regionale orthotheek, de basisvoorziening van schoolbegeleidingsdienst Marant, ten behoeve van de Dorpsschool. Marant is voornemens deze dienst, EduService genaamd, over te dragen. De gevolgen voor subsidiëring zullen in 2016 duidelijk worden. 	<p>In 2016 is in regio Arnhem ("Gelderland Centraal") de oprichting van de MGR Sociaal Domein voorbereid. Deze is op 1 januari 2017 in werking getreden. In 2017 worden plannen verder uitgewerkt, om de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijs (GRO) hier als module in onder te brengen. Daarmee zou ook de toekomstige werkgeversfunctie van het Regionaal Bureau Leerlingzaken geborgd zijn.</p> <p>Op 1 september 2016 ontstond de mogelijkheid om het leerlingenvervoer onder te brengen bij de Bedrijfsorganisatie Doelgroepenvervoer (BVO) regio Arnhem-Nijmegen. Rozendaal heeft hier in navolging van Rheden, een jaar mee gewacht. Er zat een gat tussen de start van het schooljaar 2016-2017 en de ingangsdatum.</p> <p>- Uiteindelijk is deze basisvoorziening niet overgedragen. De subsidie is in 2016 gehandhaafd.</p>
<p>Overige educatie*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overige educatie omvat het in regionaal verband organiseren van volwasseneneducatie op grond van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs). Sinds 2010 is de uitvoering van de educatie gemandateerd aan Rheden. - Vanaf 2015 krijgen gemeenten meer beleidsvrijheid bij het samenstellen van het educatieaanbod en wordt de verplichte inkoop bij Regionale Opleidingscentra (ROC's) afgebouwd. Mede gezien de terugloop van financiering, voorziet de wet ook in samenwerking op regionaal niveau, waarbij de centrumgemeente Arnhem de middelen zal ontvangen. 	<p>De uitvoering van de volwasseneneducatie vindt sinds 2015 regionaal plaats met Arnhem als centrumgemeente. Sinds het VAVO (Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs: HAVO en VWO voor volwassenen) niet meer onder de Educatie valt, is er nauwelijks meer sprake van Rozendaals belang. Door de komst van vier volwassenen statushouders in 2016 is dit belang overigens wel iets toegenomen</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Kengetallen onderwijs

Aantal leerlingen Dorpsschool (peildatum 1 oktober)	
2012	246
2013	250
2014	237
2015	231
2016	229
Gehonoreerde aanvragen leerlingenvervoer	
2014-2015	3
2015-2016	3

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Duurzame bouw Dorpsschool	<ul style="list-style-type: none"> - Bouw zo duurzaam mogelijk - Onderzoeken of economisch verantwoord energieneutraal kan worden gebouwd - Bouw van gymzaal 	2016 t/m 2017	De drie genoemde onderwerpen zijn betrokken bij de aanbesteding van de Dorpsschool en zullen bij de bouw worden gerealiseerd
Huidige huisvesting Dorpsschool	<ul style="list-style-type: none"> - Huidige huisvesting voldoende onderhouden - Voor vrijkomend perceel op de 	2016 t/m 2017 2017/2018	De huidige huisvesting wordt onderhouden. Hierover zijn afspraken gemaakt Het onderzoek wordt medio 2017 gestart

	Steenhoek wordt onderzocht naar welk type woningen vraag is - De houtwal op de Steenhoek wordt na vrijkomen perceel hersteld	2017/2018	Wordt bij plannen voor de Steenhoek betrokken
Nieuwbouw Dorpsschool	Betrokkenen consulteren over verkeersafwikkeling door de wijk en de landschappelijke inpasbaarheid	2015	Heeft plaatsgevonden
Faciliteren onderwijs	- De Dorpsschool en het Rhedens worden waar mogelijk gefaciliteerd om het huidige kwaliteitsniveau te behouden of te verbeteren - Een actieve verbindende rol spelen met andere organisaties en instanties, bijvoorbeeld voor het invullen van maatschappelijke stages	Gehele periode Gehele periode	Met het schoolbestuur zijn hierover afspraken gemaakt. Het Rhedens is hier in eerste instantie zelf voor verantwoordelijk Uitgangspunt van beleid

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Openbaar onderwijs	101.559	101.559	270.312	-168.753
Overige voorzieningen openbaar onderwijs	26.115	26.115	23.680	2.435
Bijzonder voortgezet onderwijs	407.552	407.552	408.230	-678
Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs	17.085	32.085	37.124	-5.039
totaal lasten	552.311	567.311	739.346	-172.035
Baten				
Openbaar onderwijs	19.500	19.500	19.800	300
Overige voorzieningen openbaar onderwijs	0	0	0	0
Bijzonder voortgezet onderwijs	0	0	0	0
Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs	0	0	0	0
totaal baten	19.500	19.500	19.800	300
Saldo	532.811	547.811	719.546	-171.735

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer		15.000	
Per saldo		15.000	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 171.000 nadelig

Openbaar onderwijs

De hogere kosten op de post Openbaar onderwijs zijn volledig toe te rekenen aan de voorbereidingskosten voor de bouw van de Dorpsschool. Hiervan wordt (conform eerdere besluitvorming) € 133.000 onttrokken aan de reserve onderwijs algemeen en het restant van € 35.000 aan de algemene reserve.

Overige voorzieningen openbaar onderwijs

De bijdrage aan Rheden voor logopedie is ook in 2016 lager dan begroot vanwege lagere aantallen leerlingen (is in de begroting 2017 al naar beneden bijgesteld).

Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs

De uitvoeringskosten voor leerlingenvervoer zijn € 5.000 hoger uitgevallen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de relatief hoge vaste voet als bijdrage in de kosten aan de BVO.

Incidenteel versus structureel

De hogere uitvoeringskosten hebben een structureel karakter voor een bedrag van € 5.000.

Programma 4: Zorg en welzijn

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals voor “welzijn, volksgezondheid, kunst en cultuur”:

- Bibliotheekwet (vanaf 2015);
- Huisvestingswet (met betrekking tot de huisvesting van erkende vluchtelingen);
- Jeugdwet;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Wmo 2015 (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- Wet publieke gezondheid (Wpg);

en voor “werk en inkomen”;

- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz-2004);
- Participatiewet;
- Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG);
- Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko);
- Wet maatregelen WWB (Wet Werk en Bijstand);
- Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP);
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw; voor de op 31-12-2014 bij een Sociale Werkvoorzieningsbedrijf werkzame werknemers);
- Wet werk en bijstand (WWB).

Wat wilden we bereiken?

Het scheppen van mogelijkheden en randvoorwaarden ter bevordering van het welzijn en ontwikkeling van de inwoners van de gemeente Rozendaal in het algemeen en specifieke doelgroepen in het bijzonder (vanaf 2016 naast ouderen ook meer specifiek aandacht voor jongeren).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Subsidiëring</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemene subsidieverstrekking op basis van de nieuwe subsidieverordening, uitgesplitst naar Sport, Kunst en cultuur, Toerisme en recreatie en Maatschappelijke zorg en welzijn inclusief Wmo. In 2016 wil ons college in gesprek gaan met enkele organisaties over de hoogte van de subsidie in de komende jaren - Innovatiebudget. Wij zijn voornemens voor 2016 opnieuw 1,5% van de integratie-uitkering beschikbaar te stellen voor projecten samen met Rheden. Of de subsidieregeling voor regionale innovatieprojecten in 2016 wordt voortgezet, is nog niet duidelijk	<p>Afgehandeld, in de maartvergadering van 2017 is hierover gerapporteerd aan de gemeenteraad. Er heeft nog geen gesprek met organisatie plaatsgevonden over de hoogte van de subsidie, wel wordt gesproken met nieuwe aanvragers en de grote en/of beleidsmatig van belang zijnde gesubsidieerde organisaties</p> <p>In 2016 is 1,5 % van de integratie-uitkering Sociaal domein beschikbaar gesteld voor lokale initiatieven. Daarmee kregen onder meer projecten voor Rheden en Rozendaal een financiële ondersteuning. In 2016 zijn door de gemeenten geen middelen beschikbaar gesteld voor regionale innovatie</p>

<p>Participatie werk en inkomen*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de regie en coördinatie voeren bij de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken op het gebied van werk en inkomen zoals arbeidsmarkttoeleiding inclusief sociale werkvoorziening, inkomensvoorziening, minimabeleid en schuldhulpverlening en het opstellen van beleidsnotities etc. met betrekking tot voornoemde taken - De Participatiewet (P-wet) biedt meer mogelijkheden om een integraal aanbod te leveren voor mensen met een arbeidsbeperking - In 2015 hebben de bij de GR aangesloten gemeenten besloten tot een modulair af- en opbouwen van het werkvoorzieningsschap. In deze visie houdt Presikhaaf Bedrijven in zijn huidige vorm in 2020 op te bestaan. Het is de bedoeling om de werkzaamheden, inclusief personeel, in het Groen en de Schoonmaak onder te brengen bij private partijen. In 2015 is ook besloten de afdeling Schoolmeubelen over te dragen aan een private partij - Per 1-1- 2017 zal het Werkgeversservicepunt (WSP) zijn taken op zich moeten kunnen nemen, het afdekken van de financiële risico's vormt hierbij één van de knelpunten 	<p>Uitvoering aan gegeven (kengetallen zijn in een separate tabel opgenomen)</p> <p>In 2016 heeft de gemeente Rheden mede namens Rozendaal stappen gezet om de uitvoering van de P-wet te integreren met de Jeugdwet en de Wmo. De consultants werk en inkomen zijn verbonden aan de sociale gebiedsteams</p> <p>Het is een uitdaging een vorm te vinden voor de toekomstige uitvoering van de Wsw, waarin ook de nieuwe instroom in het kader van de P-wet wordt meegenomen. In 2016 is feitelijk afstand gedaan van de modulaire op- en afbouw van het werkvoorzieningsschap, die gebaseerd was op een rapport medio 2015 aan het Bresdo (bestuurlijk regio-overleg Sociaal domein, de voorloper van het GO). Een plan om de werkzaamheden van Presikhaaf over te dragen naar een private partij, "Goed Werkt", is eind 2016 afgeblazen</p> <p>In 2016 is een besluit genomen over de inrichting van het WSP met de benodigde bezetting, de financiële bijdrage hiervoor is gedekt de reserve "Presikhaaf"</p>
<p>Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) algemene voorzieningen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemene subsidiering van algemeen maatschappelijk werk, ouderenwerk en vrijwilligerswerk - Algemeen: beleidsontwikkeling en -uitvoering met betrekking tot behoeften en knelpunten op het gebied van het welzijn van de inwoners - In 2016 zal VIVA extra inzet plegen op ondersteuning van de medio 2015 geopende "Serre van Rozendaal": de wekelijkse ontmoetingsochtend in de aanbouw bij de Tuinkamer van de kerk - In 2016 wordt gestart met de Rozendaalse uitvoering van het Rhedense initiatief "Ik Buurt Mee!": een kleinschalige aanpak om bewonersinitiatieven te faciliteren en te ondersteunen. Stichting VIVA biedt desgewenst kleinschalige ondersteuning - In 2015 is een addendum op het Wmo-beleidsplan 2013-2016 vastgesteld. In dit addendum is het lopende beleidsplan naast de Wmo 2015 gelegd. - Het lokaal Zorgnetwerk voor Rheden en Rozendaal, opgericht in 2010, is in 2015 geïntegreerd in de sociale gebiedsteams. De deskundigheid blijft geborgd via een lokaal consultatieteam voor de gebiedsteams en via de vangnetfunctie van VGGM, onze GGD 	<p>Wmo-subsidies zijn afgehandeld in 2016</p> <p>Bij de Wmo heeft de gemeente meer ruimte dan bij de Participatiewet om uiting te geven aan gemeentelijke ambities. De gemeente stimuleert bewonersinitiatieven.</p> <p>De werkzaamheden van VIVA zijn in 2016 overgenomen door Radar uitvoering Oost. De ondersteuning van de ontmoetingsochtend is gecontinueerd</p> <p>"WeHelpen op Rozendaal", de Rozendaalse variant op het Rhedense "Ik buurt mee", heeft geen initiatieven opgeleverd. De pilot is per 2017 beëindigd.</p> <p>Het aanbod van VIVA om kleinschalige Rozendaalse initiatieven te ondersteunen, blijft van kracht. De aandacht gaat vooralsnog uit naar de ontmoetingsochtend in De Serre</p> <p>In 2016 is binnen het kader van dit addendum en rekening houdend met een gerechtelijke uitspraak, een nieuwe Wmo-verordening vastgesteld</p> <p>Heeft in 2016 net als voorgaande jaren gefunctioneerd</p>

<p>Wmo maatwerkvoorzieningen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de regie en coördinatie voeren voor de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken met betrekking tot de uitvoering van de maatwerkvoorzieningen Wmo. Dit betreft zowel de voorzieningen vanuit de “oude” (hulp bij het huishouden) als de “nieuwe” Wmo (onder meer begeleiding en kortdurend verblijf), daarnaast zorgdragen voor het opstellen van beleidsnotities, etc. met betrekking tot voornoemde taken. - Arnhem zal de regionaal uitgevoerde aanbesteding grotendeels voor haar rekening nemen. De gemeente Rheden gaat, mede namens Rozendaal, de Hulp bij het huishouden in combinatie met individuele begeleiding thuis, in de vorm van een combinatieproduct, bestuurlijk aanbesteden. Werknaam voor dit nieuwe maatwerkproduct begeleiding is: “dagelijkse ondersteuning” (DO). Ook onderzoekt Rheden de mogelijkheden voor bestuurlijke aanbesteding in het Jeugd domein - Vervoer (leerlingen en WMO-vervoer incl. Wmo-begeleiding/jeudghulp): In de nieuwe situatie zal een onderscheid worden gemaakt tussen de organisatie van het vervoer, waarbij wordt gedacht aan een private regiecentrale, en het vervoer zelf. Een en ander zal in 2016 zijn beslag moeten krijgen. Het gaat om een ingewikkeld proces vanwege de relatie met de veranderende rol van de provincie en de opheffing van de Stadsregio, die voorheen verantwoordelijk was voor het Wmo-vervoer. De financiële gevolgen voor Rozendaal vallen naar verwachting mee. 	<p>In 2016 zijn met Rheden afspraken gemaakt over de aanlevering van bestuurlijke informatie, in combinatie met de planning- en controlcyclus, kwantitatieve gegevens zijn in dit programma in een afzonderlijke tabel opgenomen</p> <p>In 2016 is het Interactief Aankoop Systeem (IAS) opgezet. IAS is een vorm van bestuurlijk aanbesteden en omvat de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Het IAS is als eerste module, de module “Inkoop”, onder de modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR) Sociaal domein Centraal Gelderland ondergebracht. De aanbieders kunnen binnen het IAS kiezen om voor percelen in te schrijven die in interactieve marktconsultaties tussen aanbieders en gemeenten zijn geformuleerd. Gemeenten kunnen kiezen om percelen er al dan niet in onder te brengen. Rheden en Rozendaal hebben het perceel “Hulp bij het huishouden” waar de DO onder valt, vooralsnog niet in het IAS ondergebracht.</p> <p>De bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) en de regiecentrale zijn in 2016 opgericht. De financiële gevolgen zijn voor Rozendaal negatiever dan aanvankelijk gedacht. Dit wordt vooral veroorzaakt door de relatief hoge vaste voet als bijdrage in de kosten aan de BVO (zie ook programma 3).</p>
<p>Jeugdwet (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de regie en coördinatie voeren voor de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken met betrekking tot de uitvoering van de individuele jeugdvoorzieningen, alsmede het opstellen van beleidsnotities, etc. met betrekking tot voornoemde taak - Het jeugdteam Velp/Rozendaal is vanaf 2015 geïntegreerd in de drie nieuw gevormde sociale gebiedsteams in de gemeente Rheden. Het sociale gebiedsteam Velp werkt ook voor Rozendaal. De Rozendaalse bijdrage, ook ten behoeve van het Schoolmaatschappelijk werk (SMW), wordt voldaan uit de integratie-uitkering Sociaal domein. 	<p>Uitvoering aan gegeven</p> <p>Vanaf april 2016 is, vooralsnog als pilot, ook de beleidsvoorbereiding voor de Jeugd ingekocht bij de gemeente Rheden</p>

<p>Vreemdelingen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: invulling geven aan de taakstelling ten aanzien van de huisvesting van vreemdelingen - In 2015 zijn oriënterende gesprekken gevoerd over hoe we de taakstelling voor het huisvesten van erkende vluchtelingen vanaf juli 2016 kunnen invullen. - Het college is in 2015 gestart met een oriëntatie op het actuele vluchtelingenvraagstuk. Hiervoor zijn nog geen extra middelen in de begroting gereserveerd. 	<p>In 2016 zijn twee statushoudersgezinnen gehuisvest</p> <p>De afspraken met Arnhem zijn niet verlengd.</p> <p>Doordat in 2016 twee sociale huurwoningen beschikbaar kwamen, heeft Rozendal voor enkele jaren aan haar huisvestingstaakstelling kunnen voldoen.</p>
<p>Kinderopvang en peutervoorzieningen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de uitvoering van de gemeentelijke taken met betrekking tot toezicht en handhaving kinderopvang is medio 2015 aan Rheden uitbesteed. - Periodiek actualiseren van het gemeentelijke Handhavingsbeleid - De Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) beoogt een verhoging van de kwaliteit van de voorschoolse opvang, inclusief peuterspeelzaalwerk. Dit moet leiden tot een harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderdagopvang die naar verwachting in 2018 zijn beslag zal krijgen. - In 2015 is de samenwerking tussen de kinderdagopvang en de peuterspeelzaal in het kader van de nieuwe school opgepakt. 	<p>Het uitbesteden van taken met betrekking tot de uitvoering is goed verlopen.</p> <p>In de praktijk hoefde er niet te worden gehandhaafd (zie ook tabel met aantallen)</p> <p>In het kader van de bouw van de nieuwe school, dient de peuterspeelzaal te fuseren met de kinderdagopvangorganisatie. Een fusie verdient de voorkeur vanwege het flexibel gebruiken van de ruimtes, daarnaast dient het peuterspeelzaalwerk vanaf 2018 te voldoen aan de, hogere, eisen vanuit de Wko.</p> <p>In 2016 is de samenwerking met de beoogde partner beëindigd. Daarna is aan drie partijen waaronder deze partner, gevraagd in te schrijven. Dit heeft geleid tot de keuze voor een andere kinderdagopvangorganisatie.</p>
<p>Gezondheidszorg (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitvoeren van het meerjaren lokaal en regionaal Gezondheidsbeleidsplan "Gezond Verbinden- 2012-2014" met de speerpunten: overgewicht jeugd, alcoholgebruik jeugd, psychische gezondheid, seksuele gezondheid (jeugd) en (lokaal speerpunt) ouderengezondheidszorg. Vanaf 2016 wordt een nieuwe Gezondheidsnota van kracht, waarbij in regionaal verband is samengewerkt in de opstelling hiervan - Jeugdgezondheidszorg. Het uniform deel, dat verzorgd wordt door consultatiebureaus, schoolartsen en schoolverpleegkundigen, is uitgebreid met een contactmoment voor 15/16 jarigen. Hier staat een vergoeding tegenover. Vanaf 2015 is de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar ondergebracht bij de VGGM. Uit praktische overwegingen vindt de uitvoering tot nader order plaats binnen een aan VGGM gelieerde stichting, de Stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden. De integrale uitvoering van de JGZ 0-19 jaar is hiermee een flinke stap dichterbij gekomen 	<p>Medio 2016 is een regiovisie Publieke gezondheid gepresenteerd. Deze vormt het kader voor een Lokale Nota. Voor Rozendaal relevante speerpunten uit de regiovisie en de beleidsvoornemens uit de Lokale Nota worden verwerkt in de Programmabegroting 2018</p> <p>In 2016 is een verbinding gelegd tussen de jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor de Dorpsschool en het sociale gebiedsteam Velp-Rozendaal. Dit komt vanaf 2017 tot uiting in de gemeentelijke bijdrage JGZ</p>

<p>Kunst en cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bibliotheekbeleid (*) Het gemeentelijk bibliotheekbeleidskader en de productencatalogus van bibliotheek Veluwezoom biedt de gemeenten Renkum, Rheden en Rozendaal handvatten om te sturen en keuzes te maken. Rozendaal subsidieert een percentage van de subsidie van de gemeente Rheden, naar rato van inwonertal. De gevolgen van de verhuizing, in 2013, van bibliotheek Velp van winkelcentrum "Den Heuvel" naar ROC A12 in Velp-Zuid, worden in 2016 onderzocht. Het aantal leden uit Rozendaal is licht gedaald. - Cultuur- en erfgoedpact. Onderzocht wordt in hoeverre de resultaten van Gelders Arcadië gekoppeld kunnen worden aan de regiomarketingactiviteiten van RBT-KAN en VisitVeluwe. - Lokale omroep (*) Als bijdrage aan de lokale omroep wordt vanaf 2011 het VNG-normbedrag vergoed. In 2015 is een advies uitgebracht aan het Commissariaat voor de Media over een nieuwe vijfjarige zendmachtiging. Hiervoor waren twee gegadigden. 	<p>Er komen steeds meer verbindingen tot stand tussen de bibliotheek en het onderwijs, inclusief volwasseneneducatie. Dit komt tot uiting in activiteiten om de digitale vaardigheden te verbeteren en om laaggeletterdheid zowel onder mensen met een migratie-achtergrond (NT-2) als autochtone Nederlanders (NT-1) terug te dringen. Rozendaal sluit zich hierbij aan.</p> <p>Het project "Gelders Arcadië" is begin 2017 afgerond. De wandel- fiets en autoroutes die aan dit project verbonden waren, worden in de markt gezet waarbij een combinatie wordt gemaakt met aanpalende horeca, monumenten en andere voorzieningen. Vanaf eind 2015 is een nieuwe lokale omroep actief in Rheden en Rozendaal. In 2016 is een ontwikkeling gestart naar opschaling van de lokale omroepen tot streekomroepen. Rozendaal en Rheden vallen onder regio "Arnhem & De Liemers".</p>
---	---

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Kengetallen sociaal domein (peildatum 31 december behalve De Eekhoorn, dit is mei)

Participatiewet							
Jaar	P-wet uitkering voor levensonderhoud (t/m 2014: WWB)		IOAW/IOAZ/Bbz voor levensonderhoud			WSW-werknemers	
2015	4		1			2	
2016	4		1			1	
Wet maatschappelijke ondersteuning							
	Vervoer	Rolstoel	Woonvoorziening	Dagelijkse ondersteuning	Gehandicapten parkeerkaart	Begeleiding	Huishoudelijke Hulp Toelage
2015	34	15	18	14	23	60	2
2016	30	15	18	4	17	54	12
Jeugd							
	Ambulante zorg zonder verblijf lokale aanbieder			Overige zorg in natura*		Persoonsgebonden budget	
2015	17			0		0	
2016	7			0		0	
Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk							
	Aantal kinderen peuterspeelzaal De Eekhoorn			Aantal instellingen kinderopvang		Aantal gastouders	
2015	32 waarvan 9 uit Rozendaal (23 van elders waarvan Velp 17)			0		3	
2016	37 waarvan 6 uit Rozendaal (31 van elders waarvan Velp 24)			0		3	
Bibliotheek Velp (leden uit Rozendaal)							
	Instelling	0 t/m 17 jaar	18 t/m 64 jaar	Ouder dan 65 jaar	Totaal		
2015	1 (Dorpsschool)	218	81	61	360		
2016	1 (Dorpsschool)	239	75	58	372		

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Regionale samenwerking Sociaal Domein	- Regionale samenwerking voortzetten onder het motto "Regionaal wat kan, lokaal wat moet"	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid. Een modulaire Gemeenschappelijke Regeling (GR) is gestart in 2017
	- Financiële buffers aanhouden om aan de taakstelling te kunnen voldoen	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- In geval van calamiteiten of problemen blijft er een aanspreekpunt binnen de gemeente Rozendaal waar de	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid

	<p>Rozendalers kunnen rekenen op hulp</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie opstellen waaruit duidelijk wordt waar de behoefte en kansen liggen van Rozendalers (sociale kwaliteit) en hoe verbindingen tussen de verschillende organisaties en samenwerkingsverbanden mogelijk zijn - Voor wat betreft Jeugdzorg in het verlengde van de afspraken over Centrum voor Jeugd en Gezin samenwerken met de gemeente Rheden op basis van de pilot gebiedsaanpak Velp en Rozendaal - WMO-loket Rheden bedient Rozendaalse inwoners. Als het onmogelijk is het WMO-loket te bezoeken wordt een passende oplossing gezocht - Presikhaaf Bedrijven blijft, zolang zij levensvatbaar blijft, de partner als het gaat om Beschermd Werken en Arbeidsbemiddeling in het kader van de Participatiewet 	<p>2014</p> <p>Gehele periode</p> <p>Gehele periode</p> <p>Gehele periode</p>	<p>In juni 2014 is de Sociale vraagbaak Rheden/Rozendaal beschikbaar gekomen.</p> <p>Vanaf 2015 wordt op deze wijze gewerkt.</p> <p>Uitgangspunt van beleid. Het sociaal meldpunt Rheden is ook beschikbaar voor Rozendalers. Indien nodig kan op afspraak huisbezoek plaatsvinden</p> <p>In 2016 is in regionaal verband gesproken over de toekomstige uitvoering van de Participatiewet en de rol die Presikhaaf Bedrijven hierin speelt. In 2017 krijgt dit een vervolg</p>
Multifunctioneel gebruik gebouwen	Multifunctioneel gebruik van gebouwen (zoals Dorpsschool, Het Rhedens en de kerk) voor maatschappelijke activiteiten stimuleren	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
Kerkgebouw	B&W zullen benutting van het gebouw door Rozendalers voor niet-kerkelijke bijeenkomsten en maatschappelijke activiteiten in overleg met de kerk stimuleren	2014	Is besproken met de kerk. De kerk staat welwillend tegenover nieuwe initiatieven
Subsidiebeleid	<p>Het college zal het huidige subsidiebeleid voortzetten dat aansluit op initiatieven die:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de onderlinge band en samenhang binnen Rozendaal versterken • een positieve bijdrage leveren aan het sociaal beleid • een duidelijke waarde hebben binnen één van de overige beleidskaders 	2015	Een nieuwe subsidieverordening is sinds 2015 van kracht

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Kunst en cultuur	51.995	51.995	49.311	2.684
Wet werk en (bijzondere) bijstand	89.330	89.330	133.545	-44.215
Sociale werkvoorziening	56.605	62.392	75.325	-12.933
Algemeen maatschappelijk werk	0	0	0	0
Vreemdelingen	3.075	3.075	10.537	-7.462
Huishoudelijke verzorging (Wmo)	0	0	0	0
Re-integratie en participatievoorzieningen	12.470	12.470	9.002	3.468
Kinderopvang	9.770	9.770	11.847	-2.077
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	593.205	593.205	465.056	128.149
Jeugdwet (Wmo)	53.693	53.693	101.056	-47.363
Gezondheidszorg	60.591	57.336	56.837	499
totaal lasten	930.734	933.266	912.516	20.750
Baten				
Kunst en cultuur	0	0	0	0
Wet werk en (bijzondere) bijstand	75.000	75.000	52.583	-22.417
Sociale werkvoorziening	0	0	5.520	5.520
Algemeen maatschappelijk werk	0	0	0	0
Vreemdelingen	0	0	10.335	10.335
Huishoudelijke verzorging (Wmo)	0	0	0	0
Re-integratie en participatievoorzieningen	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	40.000	40.000	43.110	3.110
Jeugdwet (Wmo)	0	0	0	0
Gezondheidszorg	0	0	380	380
totaal baten	115.000	115.000	111.927	-3.073
Saldo	815.734	818.266	800.589	17.677

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Bijdrage werkgeversservicepunt Voordelige afrekening 2015 zorg		5.787	3.255
Per saldo		2.532	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 17.700 voordelig

Kunst en cultuur

De subsidiebijdragen zijn een fractie lager uitgevallen dan begroot.

Wet werk en (bijzondere) bijstand

Per saldo is op dit onderdeel sprake van een nadeel van € 67.000 en dit wordt veroorzaakt door:

- externe advieskosten € 11.500 nadelig
- bijzondere bijstand € 20.000 nadelig (op budget van € 200)
- IOAW € 2700 nadeel (raming € 0)
- IOAZ € 10.800 voordeel
- Bijstand € 16.000
- Uitvoeringskosten, door de hogere aantallen cliënten nemen ook de uitvoeringskosten toe en wel met € 10.000.

Naast de hogere uitgaven valt de Rijksvergoeding voor de bijstandskosten lager uit voor een bedrag van € 22.000 dan begroot. De rijksbijdrage is namelijk gebaseerd op de aantallen van 2014, dit zorgt dus voor een fluctuatie in de opbrengsten ten opzichte van de werkelijke situatie.

Het saldo van de feitelijke programmalasten de feitelijke baten (€ 22.000) is onttrokken aan de reserve WWB inkomensdeel.

Sociale werkvoorziening

In 2016 was sprake van een extra aanvullende bijdrage van € 14.000 voor Presikhaaf, hier staat een extra inkomst van het Rijk tegenover van € 5.500.

Vreemdelingen

Per saldo is sprake van een voordeel van € 3.000 door niet begrote uitgaven aan stichting Vluchtelingenwerk voor een bedrag van € 7.500. Hier staat een bijdrage van het COA voor de huisvesting van statushouders tegenover van € 10.000.

Re-integratie en participatievoorzieningen

Op een budget van € 4.000 voor feitelijke re-integratie is slechts € 500 uitgegeven.

Kinderopvang

De bijdrage aan Rheden, voor met name registratie- en toezichtstaken, is € 2.000 hoger dan begroot.

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en Jeugdwet (WMO)

Op deze 2 beleidsproducten worden zowel de oude als nieuwe taken van het sociaal domein begroot en verantwoord. Bij het ramen van de bedragen voor 2016 (voor 2017 geldt overigens nog hetzelfde) was lang niet altijd duidelijk wat de kosten precies bedragen voor de diverse voorzieningen die hiervan onderdeel zijn. Op het totaal van deze 2 producten is sprake van een voordeel van per saldo € 84.000. In de rapportage aan de raad is onder meer te lezen dat dit wordt veroorzaakt door een verschuiving naar goedkopere vormen van huishoudelijke hulp.

Incidenteel versus structureel

Bij de afrekening over 2016 blijken de programmakosten, net als in 2015, zo'n € 85.000 lager uit te vallen. Ondanks dat het om kosten voor een open-einde regeling gaat, lijken deze lagere kosten een structureel karakter te hebben.

Programma 5: Afvalverwerking, riool en milieu

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet milieubeheer / diverse AMVB's o.g.v. de Wet milieubeheer;
- Provinciale milieuverordening'
- Wet MIG (in voorbereiding);
- Wet geluidhinder;
- Wet Bodemverontreiniging:
  - hoofdstuk Afvalstoffen (hoofdstuk 10);
  - hoofdstuk Plannen (hoofdstuk 4, paragraaf 4.8) wettelijke verplichting GRP;
- Handhaven van de uitvoering van de APV-bepalingen over afval;
- Afvalstoffenverordening.

Wat wilden we bereiken?

- Afvalverwerking: zorgdragen voor het verantwoord verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen en restafval;
- Riool: zorgdragen voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van afvalwater;
- Milieu: zorgdragen voor een schoon en leefbaar milieu betreffende bodem, water, lucht en geluid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Huishoudelijk /en restafval (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2016 zal de huidige wijze van inzameling van alle afvalstromen worden voortgezet. Het op de huidige wijze inzamelen van plastic, metaal en drankkartons afval wordt gecontinueerd, waarvoor de landelijke bijdrage blijft bestaan. 	<p>Het afval is in 2016 op een adequate wijze ingezameld. De inzameling van PMD (plastic, metaal en drankkartons) is flink toegenomen</p>
<p>Riolering (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - De zorgplicht van de gemeente is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) en het Basis Rioleringsplan BRP. Er zal uitvoering worden gegeven aan het geactualiseerde vGRP 2015 t/m 2019. <p>In regioverband zal het bestaande grondwatermeetnetwerk gemonitord worden.</p>	<p>In 2016 heeft er relyning plaatsgevonden in het riool omgeving Leermolensenk. Voorts is er 1500 meter riolering geïnspecteerd op gebreken</p>
<p>Milieu (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het formuleren van strategische uitgangspunten en het formuleren van beleid op diverse terreinen van het milieu. Het jaarlijks opstellen van een milieuprogramma en -verslag. <p><i>Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)</i> De omgevingsdienst voert de taken uit op milieugebied die voor die tijd door de gemeente Rheden werden uitgevoerd.</p>	<p>Het milieuprogramma en –verslag zijn aan de gemeenteraad aangeboden. Ten aanzien van het beleid worden de ontwikkelingen in de regio gevolgd</p>
<p>Ongediertebestrijding*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanaf 2014 is in de begroting een bedrag opgenomen voor het behandelen van klachten betreffende steenmarters. De verwachting was dat in het najaar van 2014 de Flora-en Faunawet zou worden herzien en de steenmarters dan niet meer onder de beschermde dieren zouden vallen. De herziening heeft nog niet plaatsgevonden. Op het moment dat de herziening in werking treedt heeft de gemeente hierin geen taak meer. 	<p>Geen bijzonderheden in 2016</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Duurzaamheid	- B&W geven verder invulling aan het landelijk energieakkoord	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- Gemeente kan een voorbeeldfunctie vervullen op het gebied van duurzaamheid, o.a. zelf duurzamer worden in energieverbruik en inwoners te faciliteren en stimuleren	Gehele periode	In (Stads)regioverband loopt een project "meters maken" op het gebied van energie. Geen kosten voor gemeente
	- Bij nieuwbouw school en de Del worden de mogelijkheden van duurzaam en energieneutraal bouwen verder onderzocht en waar mogelijk in praktijk gebracht mits het economisch verantwoord is	2014-2017	Deze items zijn uitgangspunt geweest bij de aanbesteding van de school. In de wijk de Del wordt er veel aandacht aan besteed

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Huishoudelijk- en restafval	125.705	124.988	129.163	-4.175
Riolering	135.901	135.901	124.620	11.281
Milieu	28.515	28.515	23.308	5.207
Ongediertebestrijding	5.325	5.325	5.845	-520
totaal lasten	295.446	294.729	282.936	11.793
Baten				
Huishoudelijk- en restafval	148.515	157.676	160.944	3.268
Riolering	137.614	138.892	138.820	-72
Milieu	0	0	0	0
Ongediertebestrijding	0	0	0	0
totaal baten	286.129	296.568	299.764	3.196
Saldo	9.317	-1.839	-16.829	14.990

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Bijstelling budgetten afval	Turap juli		4.792
Accountantsverklaring tbv vergoedingen Nedvang	Turap oktober	4.075	
Hogere opbrengst papier/plastic/glas	Turap oktober		9.161
Aansluiting riool "De Residence"	Turap maart		1.278
Per saldo			11.156

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 15.000 voordelig

Huishoudelijk- en restafval

Op onderdelen zijn de budgetten voor afval door het jaar heen al bijgesteld op basis van een toename in het scheiden van afval, dit leidt zowel tot hogere inzamelkosten als opbrengsten, uiteindelijk is sprake van een nadeel van per saldo € 1.000 ten opzichte van de begrote budgetten.

Riolering

Op basis van de berekening voor de toekomstige kosten voor riolering en de hoogte van de voorziening, kon volstaan worden met een storting in de voorziening die € 10.000 lager was dan begroot.

Milieu

De lagere kosten worden veroorzaakt door een terugbetaling van de ODRA over 2015 voor een bedrag van € 5.000.

Incidenteel versus structureel

Vooralsnog gaan we ervan uit dat de afwijkingen een incidenteel karakter hebben.

Programma 6: Financieel beleid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet WOZ (waardering onroerende zaken);
- BBV (besluit begroting en verantwoording);
- Wet fido (financiering decentrale overheden).

Wat wilden we bereiken?

Zorgdragen voor goed financieel beheer, opdat de gemeente Rozendaal financieel gezond blijft.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Overtollige gelden tijdelijk uitzetten binnen de kaders van het treasurystatuut en de voorschriften inzake het Schatkistbankieren	Gerealiseerd binnen de voorschriften op een uitzondering na in het tweede kwartaal (zie ook toelichting op balans)
Algemene uitkering volgen aan de hand van de circulaire	Uitgevoerd
Wet waardering onroerende zaken (*) - Uitvoering van de verplichtingen in het kader van de wet WOZ en het opleggen van aanslagen OZB. Deze aanslagen zijn gebaseerd op de waarde op de peildatum (= d.d. 1 januari van het voorgaande jaar) van het onroerend goed in Rozendaal. De getaxeerde waarden worden overigens gebaseerd op werkelijk gerealiseerde verkoopcijfers rondom de waardepeildatum	Uitgevoerd (zie ook paragraaf lokale heffingen)
Periodiek terugkerende instrumenten uit de P&C-cyclus opstellen: - Jaarrekening - Begroting - Tussenrapportages (3 x per jaar) - Nota lokale heffingen (1 x 4 jaar) - Nota reserves en voorzieningen (1 x per jaar)	Uitgevoerd, de nota lokale heffingen is gepland voor 2017

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Financieel beleid	Het huidige financiële beleid wordt voortgezet dat gericht is op: - een duidelijke begrotingsdiscipline - het op peil houden van de algemene reserves - een sluitende begroting als uitgangspunt - Onderzocht zal worden hoe de vermindering van rente-inkomsten en de bezuinigingen van het Rijk kunnen worden opgevangen	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid De uitgangspunten zijn ook in 2016 leidend geweest voor het handelen, de algemene reserve is toegenomen en onze weerstandsratio (zie paragraaf weerstandsvermogen) is meer dan uitstekend te noemen Hoewel ook de begroting sluitend is, blijft de structurele begrotingsruimte erg krap

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Overige financiële middelen	650	650	650	0
Algemene uitkering (kostenkant)	650	650	650	0
Wet onroerende zaken (kostenkant)	60.355	60.355	57.330	3.025
Saldi kostenplaatsen	21.336	21.336	53.712	-32.376
totaal lasten	82.991	82.991	112.342	-29.351
Baten				
Overige financiële middelen	109.350	109.350	64.529	-44.821
Saldi kostenplaatsen	0	0	0	0
totaal baten	109.350	109.350	64.529	-44.821
Saldo	-26.359	-26.359	47.814	-74.173

Begrotingswijzigingen

Geen begrotingswijzigingen in 2016.

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 74.000 nadelig

Overige financiële middelen

Onder de baten was rekening gehouden met € 46.000 aan rente-inkomsten van projectontwikkeling. Vanwege de vertraging en de snelle uitgifte van de kavels waar dat bedrag op gebaseerd was, bleek deze raming uiteindelijk niet terecht.

Wet onroerende zaken (kostenkant)

De taxatiekosten zijn in 2016 € 3.000 lager geweest dan begroot.

Saldi kostenplaatsen

Het product saldi kostenplaatsen heeft een financieel technisch karakter. Hierop komen kosten tot uitdrukking die niet in de doorbelasting aan de beleidsproducten zijn verwerkt. Een voorbeeld zijn hogere kosten voor ICT. Deze zijn gemeld in de turap en onttrokken aan de reserve. Omdat de kosten van ICT onderdeel zijn de zogenaamde kostenplaatsen (bedrijfsvoering) en geen onderdeel uitmaken van de programma's komen deze op dit product tot uitdrukking. Overigens is deze systematiek met ingang van de programmabegroting 2017 gewijzigd en komen deze kosten voortaan tot uitdrukking op het taakveld overhead.

Voor een nadere toelichting op de overheadkosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben een incidenteel karakter.

Programma 7: Burgerzaken

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Internationaal personen- en familierecht;
- Besluit Burgerlijke stand;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Burgerlijk Wetboek;
- Paspoortwetgeving;
- Wegenverkeerswetgeving;
- Wet Basisregistratie Personen (BRP);
- Wet justitiële documentatie;
- Wet bescherming persoonsgegevens;
- Kieswet;
- Rijkswet op het Nederlanderschap;
- Algemene wet bestuursrecht.

Wat wilden we bereiken?

- Het zorgvuldig en op juridisch correcte wijze registreren van privacygevoelige persoonsgegevens teneinde met gebruikmaking van die gegevens op klantvriendelijke wijze formele persoonsdocumenten en -gegevens te verstrekken, formele handelingen ten aanzien van de burgerlijke staat van personen te verrichten, te voltrekken en te bekrachtigen en terzake diensten te verstrekken;
- Het op zorgvuldige, klantvriendelijke en correcte wijze, gevraagd en ongevraagd, verstrekken van relevante informatie aan inwoners en andere belanghebbenden over het gemeentelijk beleid, gemeentelijk functioneren en gemeentelijke activiteiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Voorlichting (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vervaardigen en bezorgen van het tweewekelijks informatieblad In de Roos. Rozendaalse familieberichten worden een keer per 2 weken in het nieuwsblad "In de Roos" gepubliceerd. Voorlichting over de producten van burgerzaken vindt daarnaast plaats op de gemeentelijke website www.rozendaal.nl, waarbij de wettelijke voorschriften inzake elektronische dienstverlening (producten op de website) in acht worden genomen. 	<p>Uitvoering aan gegeven, geen bijzonderheden</p>
<p>Bevolking en Burgerlijke Stand (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosten vloeien voort uit wetgeving. 	<p>Uitgevoerd</p>
<p>Rijbewijzen en reisdocumenten (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het verstrekken van rij- en reisdocumenten. 	<p>Uitgevoerd</p>
<p>Basisregistratie personen (BRP)(*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2016 vindt een uitbreiding plaats van het digitaal beveiligingsplan en dit zal gemeentebreed worden ingevoerd, om zo te kunnen voldoen aan de verplichte eisen van de Baseline Informatie Gemeenten (BIG). - Eind 2015 is begonnen met de invoering van een nieuw systeem voor burgerzaken. Stapsgewijs wordt ons oude systeem vervangen door nieuwe modules, om zo klaar te zijn om vanaf 2018 te kunnen aansluiten op de verplichte landelijke Basisregistratie Personen. 	<ul style="list-style-type: none"> - In 2016 is een start gemaakt met het gemeentebrede digitale beveiligingsplan. De zelfevaluatie BRP van 2016 was reeds conform de BIG-eisen. De zelfevaluatie en de daaropvolgende audit is met goed resultaat afgerond. - Inmiddels zijn nieuwe modules beschikbaar, deze zijn nog niet ingevoerd. In 2016 hebben wij ons aangemeld als pilotgemeente voor de nieuwe begraafplaatsmodule die in de loop van 2017 beschikbaar zal zijn.

<p>Verkiezingen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor 2016 zijn er (nog) geen verkiezingen gepland door de Kiesraad. 	Er is een referendum gehouden in 2016
<p>Huwelijken (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het beleid is erop gericht zoveel mogelijk bruidsparen te kunnen laten trouwen in de gemeente Rozendaal. Commerciële activiteiten worden overgelaten aan de trouwlocaties zelf (Kasteel Rosendael, The Hunting Lodge en de kerk van Rozendaal). De gemeente verzorgt de informatievoorziening naar bruidsparen 	Uitgevoerd, in 2016 is er een nieuwe trouwlocatie bijgekomen, namelijk het openluchttheater de Pinkenberg.
<p>Algemene Begraafplaats (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosten vloeien voort uit wetgeving en onderhoud. De informatievoorziening op de website van de gemeente zal in 2015 worden uitgebreid. In 2016 zal verder uitvoering worden gegeven aan het Groenplan voor de begraafplaats. 	In 2016 is Rozendaal gevraagd door PinkRoccade kwartiermaker te zijn voor een Begraafplaatsstelsel. Dit stelsel is een module van het nieuwe Burgerzakensysteem, en zal medio 2017 worden ingevoerd

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Sociale media	Naast "In de Roos" zal gestart worden met een Twitter-account	2014	Sinds eind 2014 heeft de gemeente een Twitter-account

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Voorlichting	55.482	55.482	51.543	3.939
Bevolking en burgerlijke stand	66.410	66.410	67.355	-945
Rijbewijzen en reisdocumenten	73.570	73.570	74.800	-1.230
GBA	66.430	66.430	66.610	-180
Verkiezingen	4.840	7.440	6.547	893
Huwelijken	41.820	41.820	42.340	-520
Algemene begraafplaats	76.221	76.221	73.276	2.945
totaal lasten	384.773	387.373	382.472	4.901
Baten				
Voorlichting	0	0	0	0
Bevolking en burgerlijke stand	3.800	3.800	4.275	475
Rijbewijzen en reisdocumenten	21.980	21.980	24.866	2.886
GBA	0	0	0	0
Verkiezingen	0	0	0	0
Huwelijken	22.725	22.725	19.962	-2.764
Algemene begraafplaats	73.730	65.730	52.397	-13.333
totaal baten	122.235	114.235	101.500	-12.735
Saldo	262.538	273.138	280.972	-7.834

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Referendum	Turap maart	2.600	
Minder verkoop van graven	Turap oktober	8.000	
Per saldo		10.600	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 7.800 nadelig

Voorlichting

Voor 2016 gingen we uit van een verplichte audit op de website (€ 5.000 die onttrokken zou worden aan de algemene reserve), deze heeft echter niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn de afschrijvingslasten van de nieuwe website (eenmalig) lager vanwege een later tijdstip van afschrijven.

Rijbewijzen en reisdocumenten

De aantallen waren iets hoger dan begroot waardoor ook de lasten en baten iets hoger uitvallen.

Huwelijken

Het aantal huwelijken is ook in 2016 achtergebleven bij de verwachting ten opzichte van eerdere jaren. Enerzijds doordat het aantal huwelijken in zijn algemeenheid afneemt en anderzijds doordat het aanbod aan (bijzondere) trouwlocaties in elke gemeente is toegenomen.

Algemene begraafplaats

Deze opbrengsten zijn in z'n algemeenheid lastig te ramen vanwege het openbare karakter van de begraafplaats, in tegenstelling tot vorig jaar valt de opbrengst dit jaar dus lager uit.

Incidenteel versus structureel

De lagere opbrengsten van huwelijken is voor een bedrag van € 3.000 structureel.

Programma 8: Openbaar groen, monumenten en recreatie

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Monumentenwet;
- BRRM;
- BROM;
- Provinciale verordeningen op het gebied van monumentenzorg;
- Wet op de gevaarlijke werktuigen;
- Besluit veiligheid attractie-, en speeltoestellen.

Wat wilden we bereiken?

- Het doelmatig inrichten en beheren van het openbaar groen met behoud van beleevings-, sier- en natuurwaarde;
- Het beschermen, instandhouden en verbeteren van het monumentale erfgoed en aangewezen dorpsgezichten;
- Het op gemeentelijk niveau en in regionaal verband initiëren, stimuleren en scheppen van randvoorwaarden van/voor activiteiten op het terrein van toerisme en recreatie;
- Het onderhouden en instandhouden van de gemeentelijke recreatievoorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Openbaar groen - Het groen op een dusdanige wijze beheren dat de kwaliteit van de omgeving duurzaam kan worden gegarandeerd. Uitvoering geven aan het Gemeentelijk Groenplan Rozendaal 2015 – 2020	Conform 'Gemeentelijk Groenplan Rozendaal 2015 – 2020' uitgevoerd
Toerisme, recreatie en VVV - Participatie in voor Rozendaal relevante regionale ontwikkelingen. - Bevorderen van toeristische en recreatieve activiteiten in brede zin	In 2016 is de visie Gelders Arcadië afgerond. Daarnaast is ingestemd met het plan Onderhoud fietsknooppunten, dat in 2017 tot uitvoering wordt gebracht
Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen - Het twee maal per jaar inspecteren van de speelplaatsen en speeltoestellen en het vastleggen van de bevindingen in een document. Het uitvoeren van het beheer op basis van de inspectiegegevens	De recreatievoorzieningen zijn in 2016 twee maal gecontroleerd en de daaruit gebleken gebreken hersteld
Bescherming monumenten (*) - Het inventariseren en plaatsen van monumentale panden en objecten op de monumentenlijst - Het afhandelen van aanvragen om monumentenvergunningen en vergunningen wijziging beschermd dorpsgezichten - Zorgdragen voor het verstrekken van subsidies en voldoen aan provinciale en rijkseisen met betrekking tot subsidie-aanvragen en meerjarenprogramma's (lokaal subsidieplafond bedraagt € 8.000) - De advisering met betrekking tot monumenten vindt sinds 2011 plaats door de Commissie Cultuurhistorie van Rheden waarbij (waar nodig) gebruik gemaakt wordt van de regio archeoloog	De aanvragen om subsidie zijn conform de verordening in behandeling genomen met inachtneming van het subsidieplafond Om de zichtbaarheid van de gemeentelijke monumenten te verbeteren is de mogelijkheid geboden aan de eigenaren van gemeentelijke monumenten om een schildje op de gevel aan te brengen

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Speelplaatsen	Onderzoeken hoe de speelplaatsen geoptimaliseerd kunnen worden.	2015-2017	In 2017 is besloten op de toekomstige gymzaal een speelveld te realiseren
Faciliteiten voor tieners	Onderzocht zal worden waar behoefte aan is	2015-2017	In 2016 is een gesprek met Rozendaalse jongeren georganiseerd om hun ideeën te inventariseren. In maart 2017 is besloten enkele daarvan te realiseren
Sport	Het college gaat in gesprek met lokale sportverenigingen en probeert waar mogelijk deze te faciliteren	Gehele periode	Begin 2015 is een hardloop-circuit in het Rozendaalse bos geopend
Groene gemeente	- Groene karakter van Rozendaal, zowel binnen als buiten de bebouwde kom behouden en waar mogelijk versterken	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- Actieve betrokkenheid van burgers, bijvoorbeeld door adoptie van kleinschalig groen in de buurt	Gehele periode	Is opgenomen in het groenplan
	- Groene en veilige speelplekken voor kinderen, groen rondom de school en ruimte voor biodiversiteit in openbare ruimte, waar- door flora en fauna worden gestimuleerd	Gehele periode	Is opgenomen in het groenplan
	- De mogelijkheid onderzoeken om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen verder terug te dringen	2015	Er worden door de gemeente geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruikt.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Groene sportvelden en terreinen	5.015	5.015	3.535	1.480
Openbaar groen en openluchtrecreatie	145.687	145.687	146.896	-1.209
Toerisme, recreatie en VVV	7.085	7.085	6.330	755
Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen	5.705	5.705	4.037	1.668
Bescherming monumenten	6.640	11.178	10.282	896
totaal lasten	170.132	174.670	171.080	3.590
Baten				
Groene sportvelden en terreinen	0	0	0	0
Openbaar groen en openluchtrecreatie	500	500	781	281
Toerisme, recreatie en VVV	0	0	0	0
Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen	0	0	0	0
Bescherming monumenten	0	0	0	0
totaal baten	500	500	781	281
Saldo	169.632	174.170	170.299	3.871

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Omschrijving	nadelig	voordelig
Verleende monumentensubsidie	Turap juli	4.538	
Per saldo		4.538	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 3.900 voordelig

Groene sportvelden en terreinen

In de begroting was nog rekening gehouden met OZB-lasten voor het voormalige sportterrein dat inmiddels onderdeel van de woningbouwlocatie is.

Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen

In 2016 was nagenoeg geen onderhoud nodig aan de speeltoestellen.

Bescherming monumenten

De bij de Turap toegekende monumentensubsidie is in 2016 ook verleend.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben een incidenteel karakter.

Programma 9: Ruimtelijke ordening, bouwzaken en grondbeleid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet ruimtelijke ordening;
- Woningwet;
- Privaatrechtelijke wetgeving.

Wat wilden we bereiken?

De zorg voor een goed geordende en veilige woon-, werk- en leefomgeving waarin de diversiteit van de functies en de kwaliteit van de bebouwing op een verantwoorde wijze worden gewaarborgd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Ruimtelijke ordening (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het opstellen en handhaven van bestemmingsplannen(herzieningen) en adviseren over overige ruimtelijke plannen - Afhandelen bestemmingsplanprocedure ten behoeve van realisatie Dorpsschool (opgestart december 2015) - Het opstellen van een structuurvisie. In het collegeprogramma is voorzien in actualisering van de bestemmingsplannen in 2018. Volgens planning treedt op dat moment ook de Omgevingswet in werking. In de huidige opzet van deze wet komt het bestemmingsplan als planfiguur niet meer terug, hiervoor in de plaats komt een omgevingsplan, tevens worden gemeentes verplicht een omgevingsvisie op te stellen(*) 	<p>Geen bijzonderheden</p> <p>In 2016 is voortvarend gewerkt aan het bestemmingsplan, deze is inmiddels door de raad vastgesteld</p> <p>De ontwikkelingen met betrekking tot de Omgevingswet worden voortdurend en nauwlettend in de gaten gehouden, in 2016 zijn er nog geen concrete ontwikkelingen, specifiek voor Rozendaal, geweest</p>
<p>Bouw-, woning-, en welstandstoezicht (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het behandelen van aanvragen voor omgevingsvergunningen, regie en coördinatie over de aan een extern bureau gevraagde adviezen en de uitvoering van de onderdelen die in Rozendaal worden getoetst. Coördineren van handhaving vergunningen en bestemmingsplannen - Verslaglegging van het gevoerde welstandsbeleid. In 2015 is gestart met de actualisering van de welstandsnota, vaststelling is voorzien in het voorjaar van 2016 - Per 1 januari 2011 is de BAG ingevoerd. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de registraties van adressen en gebouwen. (*) De gemeente Rheden voert voor Rozendaal de BAG administratie uit 	<p>De taken met betrekking tot bouw- en woningtoezicht zijn uitgevoerd, alle aanvragen zijn binnen de wettelijke termijn uitgevoerd</p> <p>De vaststelling van de nieuwe welstandsnota is vanwege prioritering doorgeschoven naar 2017</p> <p>De registratie van adressen en gebouwen (BAG) is conform de geldende termijnen door Rheden uitgevoerd</p>
<p>Grondbeleid en grondexploitaties</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aan/ en verkoop van grond, vestiging van zakelijke rechten en verhuur van gronden en gebouwen. 	<p>In 2016 hebben zich geen aan- en verkoop of verhuur van gemeentelijke gronden voorgedaan</p>
<p>Economische zaken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verpachting en verhuur van gemeenteeigendommen, zoals gebouwen en grond. 	<p>In 2016 hebben zich geen wijzigingen in de pacht of verhuur van de gemeentelijke eigendommen voorgedaan</p>
<p>Multifunctioneel gebouw Torckschool</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het exploiteren van dit gebouw als welzijnsvoorziening voor Rozendaal. 	<p>In 2016 hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de exploitatie van de Torckschool</p>

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Economische zaken	7.800	7.800	7.744	56
Multifunctioneel gebouw Torckschool	15.070	15.070	12.079	2.991
Ruimtelijke ordening	47.705	47.705	45.832	1.873
Bouw-, woning-, en welstandstoezicht	64.785	70.785	57.673	13.112
Grondbeleid en grondexploitaties	2.956.666	2.956.666	1.949.644	1.007.022
totaal lasten	3.092.026	3.098.026	2.072.972	1.025.054
Baten				
Economische zaken	15.748	15.748	13.476	-2.272
Multifunctioneel gebouw Torckschool	11.705	11.705	8.123	-3.582
Ruimtelijke ordening	0	4.984	4.981	-3
Bouw-, woning-, en welstandstoezicht	44.250	43.933	65.595	21.662
Grondbeleid en grondexploitaties	2.955.561	2.955.561	1.948.536	-1.007.025
totaal baten	3.027.264	3.031.931	2.040.711	-991.220
Saldo	64.762	66.095	32.262	33.833

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Kosten bouwvergunning school	Turap juli/okt	6.000	
Vergoeding invoering BGT	Turap juli/okt		4.984
Leges omgevingsvergunning school	Turap juli/okt	18.750	
Leges omgevingsvergunning school	Turap oktober		18.433
Recognities			5
Per saldo		1.328	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 34.000 voordelig

Economische zaken

In 2016 is een deel van de geraamde opbrengst voor de verhuur van de UMTS-mast in rekening gebracht vanwege het later ingaan van het contract.

Multifunctioneel gebouw Torckschool

De afwijking bij zowel de baten als de lasten heeft te maken met de afrekening en doorbelasting van gas, water en elektra.

Bouw-, woning-, en welstandstoezicht

Per saldo is sprake van een voordeel van € 23.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een lager aantal bouwvergunningen dan voorgaande jaren waardoor de kosten voor beoordeling daarvan ook lager uitvallen, daar tegenover staat dat in 2016 de bouwleges van de nieuwe school verantwoord zijn, dat geeft een eenmalig voordeel.

Grondbeleid en grondexploitaties

Via dit onderdeel verlopen de feitelijke inkomsten en uitgaven van De Del. Doordat het project later is gestart als oorspronkelijk bedacht, wijken de cijfers af van de begroting. In 2016 heeft de uitgifte van kavels ruim € 1,9 miljoen opgebracht. De kosten voor het plan zoals bouw- en woonrijp maken, waaronder aansluiting fietspad, bedroegen € 1,84 miljoen. De opbrengsten ten opzichte van de uitgaven waren in 2016 dus € 60.000 hoger. Het verschil tussen de uitgaven en inkomsten wordt jaarlijks verrekend met de boekwaarde van De Del (in dit geval is het

bedrag dus in mindering gebracht op de boekwaarde). Bij de afronding van het project (of zoveel eerder wanneer dit gewenst en verantwoord is) komt de boekwaarde ten gunste van de jaarrekening.

Over de voortgang van het project en meer informatie over bovenstaande cijfers ontvangt de jaarlijks een rapportage, daar verwijzen we in dit kader dan ook naar alsmede naar de paragraaf Grondbeleid.

Incidenteel versus structureel

De baten en lasten op het product grondbeleid zijn incidenteel van aard, daarnaast is verwachting dat het lager aantal bouwaanvragen meer structureel van aard is, hierop zullen zowel de baten als de lasten in de volgende begroting naar beneden worden bijgesteld.

Programma 10: Bestuursorganen intern en extern

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Algemene wet bestuursrecht.

Wat wilden we bereiken?

Het op democratische en efficiënte wijze laten functioneren van de bestuursorganen raad, burgemeester en wethouders en burgemeester, gebaseerd op de strategische visie van de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Bestuursorgaan raad</p> <ul style="list-style-type: none"> - houden van raads*- en commissievergaderingen - overleg met presidium - zorgdragen voor kaderstelling <p>De rekenkamerfunctie mag in de toekomst niet meer vormgegeven worden door een rekenkamercommissie zoals Rozendaal die heeft. Er wordt een onafhankelijke rekenkamer (dus zonder raadsleden) verplicht. De minister acht een rekenkameronderzoek op regionale schaal het meest gewenst. Initiatieven om zo'n regionale rekenkamer in het leven te roepen zal de gemeente Rozendaal uiteraard ondersteunen en wij zullen u voorstellen daaraan deel te nemen wanneer een rekenkamer verplicht wordt. Wellicht gebeurt dat al in 2016.</p>	<p>In 2016 is er, naast negen reguliere vergaderingen, één bijzondere raadsvergadering geweest ter gelegenheid van het bezoek van de Commissaris van de Koning aan Rozendaal op 2 juni 2016. Er zijn acht vergaderingen van de commissie van advies gehouden</p> <p>Het presidium vergaderde in 2016 acht keer, doorgaans gebeurt dit voorafgaand aan een raadsvergadering</p> <p>In 2016 zijn met de raad kaderstellende besprekingen gevoerd en besluiten genomen over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderwerpen betreffende de bouw van de nieuwe Dorpsschool • voorjaarsnota 2016 • uitgangspunten begroting 2017 en meerjarenbegroting • milieuprogramma 2017 • diverse verordeningen en beleidsplannen op het gebied van het Sociaal Domein • de grondexploitatie de Del • reserves en voorzieningen en het treasurystatuut • het deelnemen aan samenwerkingsverbanden in de vorm van gemeenschappelijke regelingen <p>Over het vormgeven van de rekenkamerfunctie zijn nog geen nadere berichten ontvangen van het ministerie. In den lande is veel protest te horen tegen het verbod raadsleden in de rekenkamer te laten plaatsvinden. In de regio is tot nu toe nog niets vernomen over een voornemen over te gaan tot een regionale rekenkamer</p>
<p>Bestuursorgaan college</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorgdragen voor het dagelijks bestuur van de gemeente* - houden van B&W-vergaderingen - houden van overleg portefeuillehouders-primaathouders - zorgdragen voor optimale dienstverlening met oog voor een juiste balans tussen dienstverlening en kosten - de samenwerking met andere gemeenten, met name Rheden, blijft een belangrijk aandachtspunt 	<p>Het college vergadert elke dinsdagmorgen en in de zomervakantie 1x per veertien dagen over de door de gemeente te behartigen taken</p> <p>De collegeleden beheren hun portefeuilles en houden daartoe portefeuillehoudersoverleg met de clusterhoofden en beleidsambtenaren</p> <p>Er wordt met name in het Sociaal Domein regionaal samengewerkt</p>
<p>Bestuursorgaan burgemeester</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorgdragen voor uitvoering van de wettelijke taken* 	<p>De burgemeester beheert de portefeuille openbare orde en voert daarover frequent overleg met de politie op regionaal en plaatselijk niveau. Verder heeft hij in dat kader regelmatig overleg met de Veiligheidsregio Gelderland Midden gevoerd</p>

<p>Bestuursondersteuning</p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteuning B&W - voeren bestuurssecretariaat - voorbereiding/afwerking raads-, commissie- en B&W-vergaderingen - secretariaat Commissie voor de bezwaarschriften 	<p>Geen bijzonderheden</p>
<p>Intergemeentelijke samenwerking</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderhouden van intergemeentelijke en regionale contacten, het bezoeken van vergaderingen en bijeenkomsten samenwerkende gemeenten <p>De samenwerking in de regio Arnhem is sinds eind 2015 vormgegeven in het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region en in de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen (in plaats van de Stadsregio Arnhem Nijmegen).</p>	<p>Op het gebied van de gemeentelijke samenwerking in het Sociaal Domein zijn in 2016 vergaande stappen gezet om per 1 januari 2017 te komen tot een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland</p> <p>In 2016 is de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem in werking getreden</p>
<p>Representatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nieuwjaarsreceptie - 4 mei-bijeenkomst - bezoek en/of attentie 50/60-jarige bruidsparen - organisatie bijeenkomsten - informatiebijeenkomst voor nieuwe inwoners - zorgdragen voor attenties en bezoek - ondersteuning bij buurtfeesten 	<p>Op maandag 4 januari 2016 werd de Nieuwjaarsreceptie gehouden. Op 4 mei verzorgde de gemeente weer de jaarlijkse bijeenkomst in de Kerk van Rozendaal en werd de Stille Tocht naar oorlogsgraven op begraafplaats Rosendaal gehouden waar kransen werden gelegd. Het college legde overdag bloemen bij de drie gedenkplaatsen in de gemeente Rozendaal</p> <p>In 2016 waren vier bruidsparen 60 jaar getrouwd en waren er zes 50-jarige bruidsparen. De 50- en 60-jarige bruidsparen ontvingen een bloemstuk van de gemeente en de burgemeester bezocht, als betrokkenen daar prijs op stelden, het bruidspaar thuis</p> <p>Op 14 juni 2016 werd voor 20 nieuwe inwoners een bijeenkomst in de raadszaal gehouden waarna onder leiding van de heer F. Schakenraad een wandeling door de oude kom van Rozendaal werd gehouden</p> <p>In 2016 is er geen Koninklijke Onderscheiding uitgereikt</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Inbreng en betrokkenheid inwoners	- Gebruik maken van de kracht, kennis en kwaliteiten van de inwoners	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- Stimuleren van lokale initiatieven en vroegtijdig dialoog aangaan	Gehele periode	
	- Rekening houden met de visie van alle betrokkenen	Gehele periode	

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Bestuursorgaan raad	116.731	116.731	112.238	4.493
Bestuursorgaan college	271.654	280.154	300.420	-20.266
Bestuursondersteuning	181.695	181.695	177.945	3.750
Representatie	20.375	20.375	16.777	3.598
Bestuurlijke samenwerking	7.150	7.150	7.003	147
totaal lasten	597.605	606.105	614.383	-8.278
Baten				
Bestuursorgaan raad	0	0	0	0
Bestuursorgaan college	0	0	0	0
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Representatie	0	0	0	0
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
totaal baten	0	0	0	0
Saldo	597.605	606.105	614.383	-8.278

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Lagere reis- en verblijfkosten college Organisatieonderzoek	Turap juli	10.500	2.000
Per saldo		8.500	

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 8.300 nadelig

Bestuursorgaan raad

De kosten van notuleren zijn lager uitgevallen, daarnaast is het budget van € 1.000 voor algemene kosten niet besteed.

Bestuursorgaan college

Zowel de salariskosten als de reis- en verblijfkosten zijn uiteindelijk lager uitgevallen dan begroot en daarnaast bleek er een extra dotatie van € 25.000 nodig te zijn voor toekomstige wachtgeld- en pensioenverplichtingen.

Bestuursondersteuning

Naast de kosten voor het organisatieonderzoek, is in 2016 geen gebruik gemaakt van het jaarlijkse budget voor externe inhuur.

Representatie

In 2016 zijn er weinig bijzonderheden geweest waardoor ook de kosten voor representatie lager uitvielen.

Incidenteel versus structureel

Over het algemeen hebben de afwijkingen een incidenteel karakter.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onderwerp van het programma

Het onderdeel "algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien" is niet als regulier programma in de begroting opgenomen. Achterliggende gedachte hierbij is dat er ook niet echt beleid op wordt gevoerd, het heeft vooral een financieel-technisch karakter, net als programma 6.

Ten aanzien van onderstaande zijn geen beleidsvoornemens opgenomen, behalve voor de OZB. Deze maken onderdeel uit van de paragraaf Lokale Heffingen.

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
Onvoorziene uitgaven	112.885	141.146	0	141.146
Vennootschapsbelasting	0	0	24.000	-24.000
totaal lasten	112.885	141.146	24.000	117.146
Baten				
Algemene uitkering	2.413.239	2.490.418	2.514.177	23.759
Onvoorziene inkomsten	0	0	91.142	91.142
Onroerende zaakbelasting	361.740	363.274	364.169	895
totaal baten	2.774.979	2.853.692	2.969.488	115.796
Saldo	-2.662.094	-2.712.546	-2.945.488	232.942

Begrotingswijzigingen

Omschrijving	Besluit	nadelig	voordelig
Saldo Turap maart	Turap maart		22.623
Saldo Turap juli	Turap juli	13.839	
Saldo Turap oktober	Turap oktober		19.477
Aanpassing OZB-opbrengst	Turap maart		1.534
Algemene uitkering (Soc domein / instr asiel / btw)	Turap mrt/okt		77.179
Per saldo			106.974

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 232.000 voordelig

Onvoorziene uitgaven

In de begroting was rekening gehouden met een post onvoorzien van afgerond € 113.000, waarvan € 50.000 voor algemene onvoorziene zaken en € 63.000 voor financiële tegenvallers als gevolg van de decentralisaties.

De saldo's van de turap's worden (om financieel technische redenen) eveneens via een begrotingswijziging geraamd op het product onvoorziene uitgaven. Per saldo bedraagt die post (ofwel onbestemd budget) daarmee € 141.000.

In 2016 zijn geen onvoorziene kosten ten laste van deze post gebracht. In tegendeel, de afrekening over de kosten voor het sociaal domein over 2015 viel € 91.000 lager uit dan waarmee rekening was gehouden. Totaal bedraagt het voordeel op de post onvoorzien daardoor € 232.000.

Vennootschapsbelasting

In 2016 worden we hiermee voor het eerst geconfronteerd. Grondexploitatie is de enige activiteit waarop we winst maken, daar is dit bedrag voor 2016 dan ook gebaseerd.

Algemene uitkering

Door aanvullende verrekeningen voor de verhoogde instroom van asielzoekers en het sociaal domein, valt de algemene uitkering € 24.000 hoger uit ten opzichte van de laatste turap.

Incidenteel versus structureel

Ook over 2016 is de afrekening over het sociaal domein positief en lijkt daarmee een structureel karakter te hebben, de overige afwijkingen zijn incidenteel van aard.

Paragrafen

Inleiding

Naast programma's zijn er in de begroting ook financiële paragrafen opgenomen. Waar programma's direct gericht zijn op de burger, geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een overzicht, waardoor de raad een goed inzicht krijgt. Gezien de raad in een gedualiseerd stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad inzicht heeft in en overzicht heeft over deze onderwerpen. De raad legt in de paragrafen de beleidslijnen vast met betrekking tot de beheersmatige aspecten. Daarnaast zijn de verplichte paragrafen bedoeld om de raad en het college de financiële positie van de gemeente beter te laten beheersen. Vanaf 1 januari 2004 zijn de volgende zeven paragrafen verplicht voorgeschreven:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen (externe samenwerking);
- grondbeleid.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

In de jaarrekening wordt voortaan ingegaan op de begrote werkelijke opbrengsten ten aanzien van de lokale heffingen. Het beleid, en eventuele wijzigingen daarin, komen aan de orde in de begroting evenals relevante kengetallen en vergelijkingen.

Uitgangspunten tarieven

Uitgangspunten voor de lokale heffingen in de begroting 2016 waren als volgt:

- We corrigeren jaarlijks OZB-tarieven met het inflatiepercentage, voor 2016 was dat 1 %;
- Het tarief voor afvalstoffenheffing is gebaseerd op 100% kostendekkendheid;
- Het tarief voor rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekkend (begrotingsbasis);
- Op de leges is eveneens het inflatiepercentage van 1% toegepast (behoudens producten waarvoor wettelijk vastgelegde tarieven gelden).

	Begroot 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
OZB	363.274	364.169	895
Afvalstoffenheffing	157.676	160.944	3.268
Rioolheffing	138.892	138.820	-72
Leges	114.235	101.500	-12.735
Totaal	774.077	765.434	-8.643

OZB en Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

In 2016 zijn in het kader van de wet WOZ 675 aanslagen opgelegd. Tegen de WOZ-waarde van 25 objecten is bezwaar ingediend. In 9 gevallen (objecten) is de WOZ-waarde verlaagd. Het totaal aantal WOZ-objecten is 689. Het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften ten opzichte van het totaal aantal WOZ-objecten komt daarmee uit op 1,3 %.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Geen bijzonderheden.

Leges

Hieronder vallen de opbrengsten op basis van de legesverordening, zoals:

- Producten van burgerzaken;
- Vergunningen;
- Huwelijken;
- Grafrechten;
- Overige leges.

Vooraf de opbrengsten van de grafrechten en de huwelijken blijven achter bij de raming, zie ook programma 7 voor een nadere toelichting.

Kwijtschelding

De kwijtschelding is vastgelegd in een gemeentelijke regeling kwijtschelding. Kwijtschelding kan worden aangevraagd door particuliere belastingplichtigen voor de volgende belastingen:

- Onroerende zaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

In 2016 hebben er in totaal 5 huishoudens kwijtschelding ontvangen voor een totaalbedrag van € 1.200.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over twee vragen:

1. Welke risico's lopen we?
2. Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's die we in meer of mindere mate kunnen inschatten en beheersen. Gemeentelijke risico's kunnen voortkomen uit de politiek, de aansprakelijkheid, de strategie, financiële samenwerking, het bedrijfsproces en het milieu. Daarnaast zijn zaken als verbonden partijen, open einde regelingen en grondexploitaties bekende onderwerpen waar de gemeente belangrijke risico's loopt.

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op volledigheid. Het gaat er immers om risico's zo goed mogelijk te benoemen waar nog niet op één of andere manier in is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient. Voor deze paragraaf kiezen we voor een pragmatische aanpak. Basis voor het risicoprofiel is een organisatiebrede inventarisatie van risico's die twee maal per jaar plaatsvindt (begroting en rekening). Deze hebben we zo goed mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een risicoscore (kans x impact), op basis van de volgende tabellen.

Kans	Score
Gering (minder als 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 4.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 4.000 en € 20.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 20.000)	3

Omzet: lasten programma's Rozendaal (begroting 2016: afgerond € 4 miljoen)

De risicoscore komt tot stand door de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hoe hoger de score hoe groter het risico. De uitkomst zetten we af tegen de volgende tabel:

Ranking	Gevolg
Scores $\geq$ 10	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
5 < Scores < 10	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt deze voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar). Een incidenteel risico wordt voor 50% meegenomen.
Scores < 5	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft worden die geacht binnen de reguliere bedrijfsvoering gedragen te kunnen worden.

De risicoscore houdt ook rekening met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Wanneer hiermee geen rekening wordt gehouden is de kans groot dat een behoorlijk deel van het vermogen (ofwel algemene reserve) onnodig geblokkeerd wordt.

Structureel of incidenteel

Van belang is onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente of hogere kosten vanwege een hoger aantal bijstandontvangers. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting. Om die reden wordt het risico voor 100% meegenomen wanneer het hoog is en voor 25% wanneer het beperkt is om het eerste jaar eventueel te overbruggen met behulp van het

weerstandsvermogen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden, wanneer deze niet kan worden opgevangen in het rekeningresultaat.

Uit het profiel valt op te maken dat op verschillende manieren rekening wordt gehouden met de verschillende risico's. Wanneer met alle risico's voor 100% rekening gehouden zou worden zou een gemeente een onevenredig deel van haar reserves moeten blokkeren, het is immers niet reëel dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Weerstandscapaciteit

Voor een oordeel over ons weerstandsvermogen is naast het risicoprofiel ook een inschatting van onze weerstandscapaciteit nodig, ook hierbij wordt in principe onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen. Bronnen van weerstandscapaciteit zijn de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven.

Stille reserves kunnen hierbij ook een rol spelen. Het betreft eigendommen die lager zijn gewaardeerd (boekwaarde) dan de waarde in het economisch verkeer (bij gebouwen is uitgegaan van de WOZ-waarde). Omdat deze niet onmiddellijk in een feitelijk dekkingsmiddel kunnen worden omgezet, laten we deze voortaan bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing. We benoemen deze wel zoals voorheen.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Economische waarde	Stille reserve
Kerklaan 1 en 3	0	1.489.000	1.489.000
Dorpsschool	720	595.000	594.280
Torckschool	0	120.000	120.000
Werf	0	149.000	149.000
Obligaties	142.941	214.111	71.170
Totaal			2.423.450

Structureel

Dit wordt met name gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (en dan met name OZB aangezien er al voor 100% dekking is gekozen voor afval en riool) en het bedrag voor onvoorziene. De onbenutte belastingcapaciteit kan berekend worden door aansluiting te zoeken bij artikel 12 van de financiële verhoudingswet.

Artikel 12

Bij een eventuele "artikel 12-aanvraag" geldt ook een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Rozendaal ongeveer € 260.000.

Echter, de feitelijke hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit (behoudens een artikel 12-aanvraag) is vooral een politieke keuze. Op basis van het gewenste financiële beleid is er feitelijk geen onbenutte belastingcapaciteit, behoudens een inflatieverhoging. Om die reden is in onderstaand overzicht alleen het bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 50.000 voor de structurele weerstandscapaciteit.

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de som van alle reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven en eventuele bestemmingsreserves zonder concrete verplichting die daardoor herbestemd kunnen worden. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we ons tot de algemene reserve. De overige reserves hebben in principe allemaal een bestemming waarvan het niet wenselijk is om deze opnieuw te bestemmen. Het genoemde bedrag betreft de stand per ultimo 2016 (balansdatum).

Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorziene (gemiddeld obv meerjarenbegroting)	50.000
subtotaal structureel	50.000
Incidenteel	
Algemene reserve	4.407.372
Totale weerstandscapaciteit	4.457.372

Risicoprofiel

Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	K	I	Bedrag	Risico score	%	Bedrag
Open einde regelingen								
WWB	Meer aanvragen	Geen, conjunctuurgevoelig	3	2	15.000	6	25%	3.750
WMO	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid aan te passen	3	2	15.000	6	25%	3.750
Jeugdzorg	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid (gedeeltelijk) aan te passen	3	3	40.000	9	25%	10.000
Leerlingenvervoer	Meer aanvragen	Geen	3	3	20.000	6	25%	5.000
Overige risico's met structureel effect								
Algemene uitkering	Samen trap af	Geen	3	3	100.000	9	25%	25.000
Renterisico (uitgaven)	Schommelingen op de geld- en kapitaalmarkt	Op dit moment geen lening en anders wordt dit risico afgedekt via de renterisiconorm	1	1	0	1	0%	0
Renterisico (inkomsten)	Daling van rentevergoeding over uitgezette eigen middelen	Feitelijk geen gezien de verplichting tot schatkastbankieren. Momenteel lage rentevergoeding	1	1	0	1	0%	0
Kapitaalgoederen	Onvoorzien en onverwacht onderhoud aan gebouwen of wegen	Actuele beheerplannen en periodiek inspectie	3	3	50.000	9	25%	12.500
Kortleven pensioen wethouders	Het vroegtijdig overlijden van een (ex) bestuurder kan financiële consequenties hebben (verzekeraar)	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	3	50.000	3	0%	0
Wachtgeldverplichting en bestuurders	Bij mutaties in het college kunnen wachtgeldverplichtingen ontstaan	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	2	3	50.000	6	25%	12.500
Gemeenschappelijke regelingen	Het algemeen bestuur kan besluiten nemen met financiële consequenties waaraan de gemeente vanwege de constructie gehouden is	Feitelijk niet aanwezig	3	5	30.000	15	100%	30.000
Personeel	Lastig vervulbare vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is	Aantrekkelijke werkgever blijven	3	2	25.000	6	25%	6.250
subtotaal structureel								108.750
Risico's met incidenteel effect								
Opbrengst De Del	Dip in de woningmarkt waardoor vraag stagneert, dan wel een stijging van de kosten in het plan boven de 2%	Afweging om prijzen te verlagen danwel uitgifte te vertragen	3	3	1.000.000	9	50%	500.000
Ramp c.q. groot incident	Gemeente wordt door bijvoorbeeld het ministerie niet volledig gecompenseerd voor de kosten die gemaakt zijn	Feitelijk niet aanwezig	1	5	50.000	5	50%	25.000
Rechtspositionele consequenties	Binnen elk bedrijf kunnen situaties aan de orde zijn waarbij er kosten optreden voor besluiten met rechtspositionele consequenties. De gemeente is hiervoor eigen-risico-drager.	Voorziening voor treffen dan wel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	5	60.000	5	50%	30.000
Schades	Schade door eigendommen van de gemeente (bijvoorbeeld door bomen)	In principe geldt hiervoor de aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente, echter er is altijd een risico dat het niet past binnen de voorwaarden, bijvoorbeeld het niet uitvoeren van inspecties	1	5	30.000	5	50%	15.000
Planschade	Niet binnen de exploitatieovereenkomst af te dekken planschaden	Feitelijk niet aanwezig	1	5	50.000	5	50%	25.000
subtotaal incidenteel								595.000
Totaal								703.750

Opbrengst De Del is het grootste risico binnen het profiel. Hoewel er sprake zal zijn winst op het project is het toch als risico meegenomen omdat de beoogde winst als dekkingsmiddel geldt voor de nieuw te bouwen Dorpsschool. Voor een inschatting van het bedrag wordt gebruik gemaakt van de grondexploitatie De Del. Analyse daarvan leert dat er een risico bestaat op kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken wanneer de inflatie hoger dan 2% per jaar is, bij een fors hogere inflatie kan de opbrengst € 250.000 lager uitvallen. Daarnaast lopen we een risico over de kavels die we als gemeente zelf uitgeven. De belangstelling hiervoor is op dit moment goed te noemen, mede door de verbeterde omstandigheden op de woningmarkt. Mocht hierin de komende jaren een dip komen en de belangstelling afnemen zijn er twee opties:

- De uitgifte vertragen;
- De kavelrijzen verlagen.

Uitgifte vertragen

Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt verdient deze optie in dat geval, uit financieel oogpunt, de voorkeur. Omdat er geen rente wordt toegerekend in de grondexploitatie en er op dit moment ook geen liquiditeitsbehoefte bestaat, levert het vertragen van de uitgifte (tot de markt weer aantrekt) geen financieel nadeel op. In dit geval is het financieel risico dan ook nagenoeg nihil.

Kavelrijzen verlagen

Wanneer er beleidsmatige redenen zijn de uitgifte niet te vertragen, kan overwogen worden om de kavelrijzen te verlagen. Een verlaging van de kavelprijs met 10% leidt tot een lagere opbrengst van € 750.000.

Weerstandratio

De confrontatie van risicoprofiel en weerstandscapaciteit is opgenomen in de volgende tabel.

Weerstandsvermogen		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	50.000	B	108.750
Incidenteel	C	4.407.372	D	595.000
Totaal	E	4.457.372	F	703.750
Structureel (A/B)		0,46		
Incidenteel (C/D)		7,41		
Totaal (E/F)		6,33		

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Conclusie

De weerstandratio van 6,33 is meer dan uitstekend, waarbij de stille reserves niet in de berekening zijn meegenomen.

De gemeente Rozendaal is hiermee uitstekend in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het voorzieningenniveau in gevaar uitkomt. Bij materiële tegenvallers van structurele aard is er voldoende tijd om de maatregelen in kaart te brengen die nodig zijn om een structureel evenwicht tot stand te brengen.

Staat van Reserves en Voorzieningen (inclusief toelichting op mutaties)

	Saldo 1-1-2016	Onttrekkingen	Toevoegingen	Saldo 31-12-2016
A. Algemene reserve				
Mobiel	4.166.759	172.054	412.667	4.407.372
subtotaal A	4.166.759	172.054	412.667	4.407.372
B. Bestemmingsreserves				
Reserve monumenten	25.497	4.042	7.000	28.455
Reserve sociaal domein	462.582		84.400	546.982
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	64.087	29.811	72.000	106.276
Vervangingsreserve tractie openbare werken	84.960		35.000	119.960
Reserve schilderwerk	6.686		6.686	13.372
Reserve digitalisering	144.239			144.239
Reserve onderwijs algemeen	1.230.750	133.167	14.300	1.111.883
Reserve ontwikkeling locaties	49.122	49.122	0	0
Reserve fietspaden	280.961			280.961
Reserve wegen	117.866	41.441	36.221	112.646
Reserve begraafplaats	27.686		45.000	72.686
Reserve BTW-compensatiefonds	5.170	5.170	0	0
Reserve dekking kapitaallasten	316.778	33.913	10.124	292.989
Reserve decentralisaties	0			0
Reserve Presikhaaf	71.341	24.200		47.141
Reserve WWB inkomensdeel	304.280	22.018		282.262
subtotaal B	3.192.005	342.884	310.731	3.159.852
C. Voorzieningen				
Voorziening riolering	507.000		64.000	571.000
Voorziening wachtgeld/pensioen wethouders	222.334	24.850	47.245	244.729
subtotaal C	729.334	24.850	111.245	815.729
Totaal	8.088.098	539.787	834.643	8.382.953

Toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen

Algemene reserve

Op de algemene reserve hebben meerdere mutaties plaatsgevonden:

- Toevoeging resultaat jaarrekening 2015 € 412.667
- Onttrekking organisatieonderzoek € 10.600
- Onttrekking vanwege nota reserves en voorzieningen € 109.879
- Onttrekking ten behoeve van doelgroepenvervoer € 16.420
- Onttrekking ten behoeve van diverse werkzaamheden voor de nieuwe school € 35.155

Reserve monumenten

De toevoeging vloeit voort uit de nota reserves en voorzieningen, de onttrekkingen hebben betrekking op een tweetal subsidies voor monumenten.

Reserve sociaal domein

De storting van € 84.400 betreft het overschot op de begrote kosten van het sociaal domein (Jeugd en zowel oude als nieuwe taken WMO).

Vervangingsreserve gemeentehuis

De toevoeging vloeit voort uit de nota reserves en voorzieningen, de onttrekking heeft betrekking op een aantal investeringen in ICT (hardware en wettelijk voorgeschreven koppeling van de WOZ aan de landelijke basisregistratie).

Vervangingsreserve openbare werken

De toevoeging vloeit voort uit de nota reserves en voorzieningen.

Reserve schilderwerk

Dit betreft de jaarlijkse dotatie voor toekomstig onderhoud.

Reserve onderwijs algemeen

In 2016 is er voor afgerond € 133.000 aan voorbereidingskosten uitgegeven ten behoeve van de bouw van de nieuwe school, de storting van € 14.300 betreft de reservering van de Londo-vergoeding over 2016.

Reserve ontwikkeling locaties

Op basis van een raadsvoorstel is deze reserve in 2016 opgeheven.

Reserve wegen

De toevoeging betreft de jaarlijkse dotatie ten behoeve van het wegonderhoud. De onttrekking heeft betrekking op asfaltering van de Rosendaalselaan.

Reserve begraafplaats

De toevoeging van vloeit voort uit de nota reserves en voorzieningen.

Reserve BTW-compensatiefonds

Betreft de laatste jaarlijkse (aflopende) onttrekking ten behoeve van de exploitatie.

Reserve Presikhaaf

De onttrekking heeft, conform bestaand beleid, betrekking op het tekort van Presikhaaf over zowel 2015 als 2016.

Reserve WWB inkomensdeel

De onttrekking betreft het saldo van de werkelijke (bijzondere) bijstandsuitgaven en de rijksvergoeding.

Voorziening riolering

Betreft de jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor toekomstige rioolinvesteringen op basis van het rioleringsplan (hiermee is in het tarief rekening gehouden).

Voorziening pensioen wethouders

De onttrekking heeft betrekking op de, in 2016, uitbetaalde pensioen- en wachtgeldverplichtingen, de dotatie is nodig om te voldoen aan de toekomstige pensioenverplichtingen.

Overige financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten met ingang van het begrotingsjaar 2016 een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Doel is 1 oogopslag de gemeenteraad meer inzicht te bieden in de financiële positie van de gemeente.

Financiële kengetallen	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
Netto schuldquote	-109%	-97%	-135%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	-109%	-97%	-135%
Solvabiliteitsratio	83%	82%	85%
Kengetal grondexploitatie	37%	-30%	49%
Structurele exploitatieruimte	0%	2%	1%
Belastingcapaciteit	128%	128%	131%

Betekenis van de kengetallen

Net als bij het weerstandsvermogen gelden ook voor deze kengetallen geen harde normen. Wel zijn er algemene bandbreedtes waarmee een indruk kan worden verkregen over de waarde van het kengetal, de Provincie Gelderland heeft bijvoorbeeld de volgende categorieën aangeduid:

	Categorie A Voldoende	Categorie B Onvoldoende	Categorie C Onvoldoende
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20%-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr <u>en</u> Mrj >0%	Begr <u>of</u> Mrj >0%	Begr <u>en</u> Mrj <0%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	>105%

Netto schuldquote inclusief alle verstrekte leningen

Beide zijn voor Rozendaal gelijk omdat er geen doorverstrekte geldleningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties zijn. De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website).

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Rozendaal in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Kengetal grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie voor Rozendaal. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves. In het kengetal zijn alleen de daadwerkelijk gerealiseerde cijfers opgenomen, hierbij gaan de lasten voor de baten uit en zijn de begrote ontvangsten dus nog niet verwerkt. Van belang is te vermelden dat de huidige boekwaarde relatief hoog is ten opzichte van de baten, de komende jaren zal het percentage dan ook sterk afnemen. De jaarlijkse actualisatie (23 mei 2017) van de grondexploitatie geeft dan ook een beter inzicht in de verwachte ontwikkeling voor de komende jaren van met name De Del.

Structurele exploitatieruimte

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting beoordeeld worden. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. In dit geval biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting dan ook een betere indicatie.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in Rozendaal. De gemiddelde WOZ waarde in Nederland

bedroeg in 2016 € 209.000 en in Rozendaal € 453.000. Dat is dan ook de voornaamste reden voor het hoge percentage.

Berekening van de kengetallen

	Kengetal	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
1A Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)				
A	Vaste schulden (cf art 46 BBV)	0	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf art 48 BBV)	642.977	400.000	736.410
C	Overlopende passiva (cf art.49 BBV)	6.230	25.000	8.710
D	Financiële activa (cf. art 36 lid d, e en f)	1.421.884	1.300.000	1.368.903
E	Uitzettingen < 1 jaar	4.906.149	4.800.000	4.866.039
F	Liquide middelen (cf.art 40 BBV)	61.952	150.000	55.848
G	Overlopende activa (cf art. 40a BBV)	350.471	450.000	353.461
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl mut.reserves)	5.610.813	6.456.557	4.374.062
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-109%	-97%	-135%
2. Solvabiliteitsratio				
A	Eigen vermogen (cf art 42 BBV)	7.763.480	7.177.237	7.771.434
B	Balanstotaal	9.321.852	8.700.000	9.152.456
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	83%	82%	85%
Kengetal grondexploitatie				
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf art 38 lid a punt 1 BBV)	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	2.098.381	-1.954.007	2.158.241
C	Totale baten cf art 17 lid c BBV (excl mut.reserves)	5.610.813	6.456.557	4.374.062
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	37%	-30%	49%
Structurele exploitatieruimte				
A	Structurele lasten	3.669.123	3.388.894	3.488.592
B	Structurele baten	3.662.277	3.500.996	3.497.270
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	66.737	74.737	66.737
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	95.794	70.515	95.794
E	Totaal baten	5.610.813	6.456.557	4.374.062
	Structurele exploitatieruimte (((B-A)+(D-C))/E) x 100%	0,4%	1,7%	0,9%
Belastingcapaciteit, woonlast meerpersoonshuishouden				
A	OZB lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	480	480	476
B	Rioolheffing voor een gezin	212	212	208
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	235	235	235
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0
E	Totaal woonlasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	927	927	919
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in 2016*	722	722	704
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	128%	128%	131%
	Netto woonlasten*		729	
			101%	

* bron: Coelo

De berekende woonlast (F) wordt gepresenteerd vanuit het perspectief van de belastingbetaler, het betreft immers ook de feitelijke aanslag. Binnen de algemene uitkering wordt er echter (via een korting gebaseerd op de WOZ-waarde) vanuit gegaan dat een gemeente met een gemiddelde hoge woz-waarde in staat is meer eigen inkomsten te genereren via de OZB (hier bestaat een relatie met de onbenutte belastingcapaciteit). Vanuit het perspectief van de gemeente heeft het Coelo daarom ook de "netto woonlasten" berekend, ofwel wat is de uiteindelijke netto OZB-opbrengst voor een gemeente. Van de 396 gemeenten in 2016 neemt Rozendaal plaats 381 in bij de "woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin" en plaats 158 bij de "netto woonlasten".

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Rozendaal beslaat een oppervlakte van 2.795 hectare. Hier wonen, werken en recreëren mensen waarvoor veel kapitaalgoederen nodig zijn. In deze paragraaf geven we inzicht in de onderhoudstoestand en de kosten van onze belangrijkste groepen kapitaalgoederen (wegen, riolering/water, openbare verlichting, groen en gebouwen). Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. De lasten hiervan komen in verschillende programma's tot uitdrukking.

Beleid voor beheer kapitaalgoederen

Voor het onderhoud hanteerden we in 2015 de volgende plannen:

Nota	Jaar van vaststelling/beoordeling
Onderhoudsplan wegen	2011
Onderhoudsplan riolering	2014
Onderhoudsplan gemeentebouwen	2007
Groenplan	2015

Wegbeheer

In 2003 is het wegenbeheerplan vastgesteld met een looptijd van 2003 t/m 2022. In 2011 is de financiële paragraaf opnieuw bekeken en vastgesteld. De hieruit voortvloeiende lasten zijn verwerkt in de begroting. Minimaal iedere vijf jaar wordt het wegenbeheersplan opnieuw bekeken en aangepast.

Om de flexibiliteit van het plan te vergroten hebben wij eind 2014 de voorziening omgezet in een reserve. Dit houdt in dat toestemming aan de raad moet worden gevraagd indien een beroep wordt gedaan op deze reserve. Het voordeel van een reserve is dat makkelijker geschoven kan worden met investeringen. Bij een voorziening dient gedetailleerd te worden vastgelegd waarom wordt afgeweken van het plan. De eisen zijn daarbij zeer streng en hierbij wordt het risico gelopen dat er geld moet worden bijgestort indien de accountant de onderbouwing niet voldoende acht. Dit kan leiden tot grote schommelingen in het jaarrekeningsaldo. Tevens worden de controlewerkzaamheden van de accountant door het hanteren van een reserve verlicht.

Het wegenbeheersplan is voor het dienstjaar 2016 conform de planning uitgevoerd. We hebben op basis van het Beleids- en Beheerplan Wegen de verharding in onze gemeente geïnspecteerd waaruit bleek dat er in 2016 groot onderhoud nodig was aan de Rosendaalselaan.

Werk 2016	Gepland	Uitgevoerd
Rosendaalselaan	47.000	42.000
Totaal	47.000	42.000

Vooralsnog wordt een minimaal onderhoudsbeleid aangehouden. Dit alles doen we om een positieve reserve te behouden, de stand hiervan bedraagt per 31-12 € 112.000. Dit houdt overigens niet in dat het onderhoud niet blijft voldoen aan "goed" wegbeheerderschap. De wettelijke verplichtingen in deze worden te allen tijde nageleefd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de C.R.O.W. systematiek die onderscheid maakt in *voldoende*, *matig en onvoldoende*. De systematiek houdt in:

- bepaling van het schadebeeld;
- vaststelling van de ernst van de schade;
- bepaling van de omvang van de schade.

Schadebeeld en ouderdom weg geeft een planperiode van 2 – 6 jaar. Onderhoud vindt plaats na 2-jaar (hoge prioriteit), 4-jaar (CROW-norm) of 6-jaar (lage prioriteit). Er wordt naar gestreefd de CROW-norm te halen.

Riolering

In 2014 is het nieuwe verbrede rioleringsplan vastgesteld. Dit plan is de uitvoering van de wettelijke verplichting dat de gemeente een rioleringsplan moet hebben. In dit plan zijn de normen bepaald voor de kwaliteit van het onderhoud en milieu. In dit plan wordt aangegeven welke investeringen er jaarlijks nodig zijn om aan de gestelde voorwaarden uit het plan te voldoen. De hieruit voortvloeiende lasten zijn in de begroting verwerkt. Als blijkt dat investeringen niet direct noodzakelijk zijn, dan zullen deze investeringen worden uitgesteld.

Metingen hebben uitgewezen dat wij voldoen aan de basisinspanning (afkoppelen) zoals deze is opgelegd door de Provincie. Dit is vastgelegd in het BRP (Basis rioleringsplan) en getoetst door het waterschap Rijn&IJssel.

Door de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de ruimtelijke inpassing van maatregelen die de waterbeheerder betreft. Daarnaast kent de wet drie zorgplichten toe aan gemeenten: afvalwater, hemelwater en grondwater. In het nieuwe vGRP wordt met deze nieuwe zorgplichten rekening gehouden.

Het eerste grootschalige onderhoud is voorzien voor 2020. In 2016 is geen onvoorzien onderhoud aan de orde geweest dat ten laste van de voorziening is gebracht, de voorziening is daarmee op peil conform het plan (zie ook overzicht reserves en voorzieningen).

Gemeentebouwen

In de jaarrekening 2013 is de voorziening voor het onderhoud van de gemeentebouwen opgeheven. Om het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren is jaarlijks per gebouw een budget in de begroting opgenomen. Om deze budgetten te kunnen bepalen is een onderhoudsplanning gemaakt waarbij gebruik is gemaakt van ervaringscijfers. De budgetten in de begroting waren toereikend voor het noodzakelijke onderhoud.

Groenplan

In dit plan is voor de lange termijn aangegeven waar het openbaar groen verbeterd of aangepast kan worden. Hieraan is gevolg gegeven door uitvoering van een groot aantal zaken. Tevens wordt in dit plan beschreven hoe Rozendaal met het openbaar groen om wil gaan. Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de hierin beschreven zaken. In 2015 is een nieuw Groenplan vastgesteld, de kosten voor onderhoud van het groen zijn opgenomen in de begroting.

Paragraaf 4 Financiering

De paragraaf financiering geeft jaarlijks inzicht in de ontwikkelingen rond de meerjaren financiering, het te voeren beleid op dit gebied en in de risico's die de gemeente daarbij loopt. Zoals wettelijk voorgeschreven hanteren we hiervoor een treasurystatuut dat door de raad is vastgesteld. In het treasurystatuut staat aan welke partijen en onder welke condities de gemeente geld mag uitlenen en bij welke partijen en onder welke condities beleggingen en financieringen kunnen plaatsvinden. De uitgangspunten zijn gebaseerd op een risicomijdend treasurybeleid. De gemeente verricht geen 'near banking'- of 'banking'-activiteiten omdat dit niet tot de kernactiviteiten van de gemeente behoort.

Risicobeheer

In deze paragraaf wordt, via een aantal tabellen, inzicht gegeven in de risico's met betrekking tot de vlottende schuld (kasgeldlimiet) en de risico's op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico op opgenomen kortlopende geldleningen tot een acceptabel maximum te beperken. Kortlopende leningen zijn immers "goedkoper" dan langlopende leningen. Een risico hierbij is echter dat het lagere rentepercentage ook voor een korte periode van toepassing is. Om te voorkomen dat gemeenten met omvangrijke kortlopende leningen bij forse rentestijgingen in de problemen komen is er een landelijke kasgeldlimiet vastgesteld.

Kasgeldlimiet

Grondslag: omvang begroting per 01-01-2016	Rekening 2016
Omvang begroting per 1 januari 2016 (afgerond)	6.552.351
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5% begroting)	556.950
2. Omvang vlottende korte schuld (rekening-courant Gemeente)	736.410
3. Vlottende middelen (kortlopende vorderingen)	4.906.149
4. Totaal kasgeld (2) – (3)	-4.169.738
5. Toegestaan kasgeldlimiet (1)	556.950
6. Overschrijding kasgeldlimiet (4-5)	-4.726.688

Het negatieve bedrag bij de overschrijding van de kasgeldlimiet betekent in dit geval dat we ruim voldoen aan de norm van kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Eventuele renterisico's op de langere termijn worden beheerst door de toepassing van de zogenaamde renterisiconorm. In de kern komt deze erop neer dat niet op eenzelfde moment een omvangrijke herfinanciering van langlopende leningen plaatsvindt tegen op dat moment bijvoorbeeld fors hogere rentepercentages. Met het toepassen van een renterisiconorm worden de renterisico's gespreid.

De gemeente Rozendaal kent momenteel (en dat is ook niet voorzien) geen langlopende leningen, derhalve is berekening van de norm niet aan de orde.

Uitgezette middelen

De gemeente Rozendaal heeft een goede liquiditeitspositie, in 2016 is gemiddeld een bedrag van ruim € 4,5 miljoen aangehouden bij de schatkist. Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt is hierop nauwelijks rendement behaald. Deze middelen uitlenen aan andere gemeenten is toegestaan maar ook die gemeenten kunnen momenteel tegen 0,3% lenen bij bijvoorbeeld de BNG.

Garanties op leningen aan derden

Er zijn op dit moment geen garanties op leningen aan derden verstrekt.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

De wet is in 2013 aangenomen. De decentrale overheden hebben door deze wet nog eens nadrukkelijk de zelfde verantwoordelijkheid opgelegd gekregen voor een gedegen begrotingsbeleid. Doel is om samen het Nederlandse begrotingstekort binnen de perken te houden. Er wordt gewerkt met het zogenaamde EMU-saldo en Europese normeringen hiervoor. Tevens is bepaald dat overtollige kasmiddelen belegd dienen te worden bij het Rijk. Dat geldt dus ook voor de gemeente Rozendaal.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Onze bedrijfsvoering richt zich op de ondersteunende diensten, die nodig zijn om de beoogde resultaten en effecten uit het beleidsplan en de programma's te bereiken. Bedrijfsvoering omvat de vakgebieden Personeel en Organisatie, Informatisering, Juridische zaken, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting en valt vooral onder de verantwoordelijkheid van het college.

Bestuur / Personeel en organisatie

Gemeenteraad

In 2014 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Onze gemeenteraad bestaat sinds maart 2014 uit 9 raadsleden, verdeeld over de volgende drie fracties:

- Belangengemeenschap Rozendaal (BGR, 4 zetels)
- Rosendaal '74 (R'74, 3 zetels)
- PAK Rozendaal (PAK, 2 zetels)

College burgemeester en wethouders

Het college bestaat, naast de burgemeester, uit twee (parttime) wethouders ondersteund door de gemeentesecretaris.

Organisatie ontwikkeling

Quick Scan

In 2016 is een quick scan uitgevoerd. Hierin komen onder andere de ontwikkelopgaven voor de nabije toekomst voor de gemeente Rozendaal aan bod en welk soort organisatie daarbij hoort. Dat proces zal, in samenspraak tussen raad, college en organisatie, in 2017 worden afgerond.

Integriteit

In de gemeente Rozendaal is zowel voor de bestuurders van de gemeente als voor de ambtenaren een gedragscode vastgesteld. In de wet is bepaald dat het college over het gevoerde integriteitbeleid voor de ambtenaren jaarlijks verantwoording dient af te leggen aan de gemeenteraad.

In de Ambtenarenwet is de bepaling opgenomen dat ambtenaren een eed of belofte moeten afleggen dat hij of zij zich als een goed ambtenaar zal gedragen en als een goed ambtenaar zal handelen. Het zittende personeel heeft hiertoe een schriftelijke verklaring getekend die in het personeelsdossier is opgenomen. Nieuwe medewerkers dienen een soortgelijke verklaring te tekenen, nadat zij de ambtseed/belofte hebben afgelegd ten overstaan van de burgemeester, in aanwezigheid van diens direct leidinggevende en de gemeentesecretaris. Aangezien in 2016 geen nieuwe medewerkers in dienst zijn gekomen heeft deze ceremonie niet plaatsgevonden.

Aan het integriteitsbeleid wordt aandacht geschonken bij de jaarlijkse functioneringsgesprekken. In de praktijk blijken zich geen problemen op dit gebied voor te doen. De medewerkers zijn ervan doordrongen dat in een kleine gemeenschap als Rozendaal integriteit van het grootste belang is.

Behalve de gedragscode voor de ambtenaren heeft Rozendaal al sinds 2002 een zogenaamde klokkenluidersregeling. Daarin is bepaald dat ambtenaren (desgewenst anoniem) misstanden kunnen melden. Van deze klokkenluidersregeling is in Rozendaal nog nooit gebruik gemaakt.

Financiële functie

Voor de financiële functie van de gemeente zijn vastgesteld een financiële verordening, voorgeschreven in artikel 212 Gemeentewet en een controleverordening voorgeschreven in artikel 213 Gemeentewet.

De laatste jaren, tot en met de jaarrekening van 2015, heeft Deloitte Accountants te Arnhem de jaarrekening van de gemeente gecontroleerd, vanaf de jaarrekening 2016 gebeurt dit door Stolwijk Kelderman. De raad heeft een langjarig controleprotocol vastgesteld voor de accountantscontrole op de jaarrekening. Dit heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De gemeente verkreeg in 2016 over de jaarrekening 2015, evenals voorgaande jaren het geval was, een goedkeurende accountantsverklaring ten van de getrouwheid, op het onderdeel rechtmatigheid was sprake van een afkeurende verklaring.

Administratieve organisatie

Voor een groot aantal processen zijn procesbeschrijvingen vereist. Deze zijn opgenomen in het rapport Administratieve Organisatie. Voorts zijn in het kader van de functiebeschrijvingen globale taakbeschrijvingen

opgesteld. Op tal van terreinen wordt de gemeente onderworpen aan (verplichte) controles, audits en zelfevaluaties. Voor burgerzaken betreft het de jaarlijkse zelfevaluaties voor de Basisregistratie Personen (BRP) en voor de reisdocumenten. Deze hebben in 2016 met goed gevolg plaatsgevonden. Jaarlijks dienen daarvoor echter ook controlewerkzaamheden plaats te vinden.

De handhaving van allerlei wet- en regelgeving met name op het gebied van brandveiligheid, bouw- en woningzicht en milieu wordt frequent geïnspecteerd. Op het gebied van sociale zaken bestaat het instrument van de single-audit en op financieel gebied de accountantscontrole. Daarnaast zijn voor meerdere terreinen beveiligingsplannen opgesteld (o.a. voor burgerzaken en de informatie-uitwisseling). Voor het jaar 2016 zijn op dit vlak geen bijzonderheden te melden. Wel neemt de complexiteit en daarmee de administratieve last van deze werkzaamheden jaarlijks toe.

Kengetallen en kosten personeel en organisatie

Omschrijving	Werkelijk 2016	Werkelijk 2015	Werkelijk 2014
Formatieplaatsen (fte)	10,8	10,8	10,8
Medewerkers (aantal)	12	13	13
Mannen (%)	58%	54%	54%
Vrouwen (%)	42%	46%	46%
Ziekteverzuim (%)	1,60%	2,10%	2,70%
Instroom (%)	0%	0%	0%
Uitstroom (%)	7%	0%	0%
Deeltijders (%)	42%	46%	46%
Leeftijd (gemiddeld)	57,3	54,9	53,9
Maximum Salarisschaal (%)	100%	100%	100%
Budget opleidingen (% loonsom)	0,84%	0,84%	0,84%

Per 31 december 2016 bestaat de formatie uit 10,8 formatie-eenheden (fte's). De bezetting is echter niet op dat niveau. Bij burgerzaken en financiën is sprake van gedeeltelijke vacatureruimte (hiervoor wordt ingehuurd). Of de genoemde 10,8 fte nog toereikend is en de definitieve invulling van de huidige vacatureruimte is onderdeel van het organisatieonderzoek dat in 2016 is gestart.

Voor de werkzaamheden op het gebied van RO, milieu en monumentenzaken is, evenals in voorgaande jaren, een externe medewerker ingehuurd, die tevens werkzaam is voor het project De Del. Voor enkele dagen per maand wordt personele capaciteit ingehuurd ten behoeve van de taakvelden belastingen, Wet WOZ en archief en de gemeente maakt gedurende het hele jaar gebruik van een medewerker van WSW-bedrijf Presikhaaf voor werkzaamheden in de buitendienst. In 2016 is voor een deel van het jaar een projectleider voor het project nieuwbouw Dorpschool ingehuurd.

Toelichting kengetallen

Uit de cijfers valt op te maken dat er sprake is van een stabiel personeelsbestand. Dat is enerzijds prettig omdat hiermee de continuïteit binnen de organisatie goed gewaarborgd is, anderzijds is verversing van het ambtelijk apparaat ook prettig vanwege een frisse blik zo nu en dan en ten behoeve van de continuïteit op langere termijn.

Ziekteverzuim

	2016	2015	2014
Verzuimpercentage	1,60%	2,10%	2,70%
Kort (0-8 dagen)	1,60%	2,10%	2,70%
Middellang (8-43 dagen)	0%	0%	0%
Lang (>43 dagen)	0%	0%	0%

Het verzuimpercentage is de laatste jaren al laag en in 2016 zelfs nog verder gedaald, het landelijk gemiddelde percentage bij gemeenten bedroeg in 2016 5,3%. Gelukkig voor, in de eerste plaats, onze medewerkers en de organisatie is er de laatste jaren geen sprake van langdurig verzuim. Wanneer hiervan wel sprake is, heeft dat direct een enorme impact op de ziekteverzuimcijfers door de kleine aantallen.

Inkoop

In 2016 is de Aanbestedingswet herzien. Met de Aanbestedingswet worden de Europese wetten en richtlijnen omgezet naar nationale wetgeving. Voor de vertaling naar de praktijk geldt het zogenaamde Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW) en de Gids Proportionaliteit. De aanbestedingswet bepaalt dat het werken met de ARW verplicht wordt gesteld voor het aanbesteden van werken onder de Europese

aanbestedingsdrempels. In 2016 is besloten deze landelijke regels te volgen en geen eigen inkoopbeleid vast te stellen.

Kosten bedrijfsvoering

Bij programma 6 is aangegeven dat de afwijking op de kosten voor bedrijfsvoering tot uitdrukking komen op het onderdeel "saldo kostenplaatsen". In deze paragraaf hebben we ervoor gekozen die kosten nader toe te lichten.

Personeelslasten

Besteding budgetten eigen personeel en inhuur derden voor normale bedrijfsvoering

In het volgende overzicht staan de personeelsbudgetten voor de normale bedrijfsvoering (exclusief bestuur). We hanteren dit overzicht voor een afweging bij inhuur. Dat betekent dat we vacaturruimte compenseren door bijvoorbeeld extra inhuur. We huren dus in waar op dat moment de nood het hoogst is. In de kolom 'budget 2016' staan de reguliere personeelsbudgetten (gebaseerd op de bestaande formatie) en het inhuurbudget voor bijvoorbeeld overwerk en ziekte.

Onderdeel	Budget 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Regulier organisatie	771.487	710.437	61.050
Inhuurbudget	118.470	162.847	-44.377
Totaal	889.957	873.284	16.673

De werkelijke kosten voor het eigen personeel zijn in 2016 lager geweest vanwege een lagere bezetting, dit is gecompenseerd door extra inhuur.

Inhuur personeel voor projecten

Naast de inzet van extern personeel voor onze normale bedrijfsvoering zetten we extern personeel in voor projecten, in dit geval vooral De Del en de Dorpsschool. De kosten daarvan worden binnen de betreffende projecten gedekt.

Overige personeelslasten

Onderdeel	Budget 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Overige personeelslasten (reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, etc.)	20.709	16.598	4.111

In 2016 zijn er minder kosten gemaakt voor het volgen van cursussen, daarnaast zijn de overige personeelslasten, zoals de kosten voor het uitstapje ook iets lager geweest.

Informatisering en automatisering (I&A)

De zorg voor een goede informatievoorziening is een vitaal onderdeel binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering, waarbij automatisering van wezenlijk belang is. Vrijwel alle processen dienen geautomatiseerd plaats te vinden, vaak wettelijk voorgeschreven. De gemeente Rozendaal besteedt een aantal werkzaamheden op het gebied van automatisering uit aan de gemeente Rheden. Daarin is in 2016 geen wijziging gekomen.

Voor de dienstverlening door de gemeente Rheden is een Service Level Agreement opgesteld. Het beheer van de hardware geschiedt in eigen huis door een gekwalificeerde medewerker automatisering. Daarnaast heeft de gemeente een ondersteunings- en achtervangovereenkomst gesloten met een particulier bedrijf.

De toekomstige verplichtingen op het gebied van digitalisering zijn in 2014 met behulp van een extern bureau in beeld gebracht. Deze zogenaamde "roadmap" wordt voortaan elk jaar geactualiseerd. De uitkomst ervan wordt opgenomen in de begrotingen voor de komende jaren.

Onderdeel	Budget 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Kosten ICT (licenties software, kapitaal lasten diverse applicaties)	132.000	152.933	-20.933

Naast de jaarlijkse kosten hebben we in 2016 extra kosten moeten maken voor de verdere digitalisering van burgerzaken en de begraafplaatsen. Daarnaast is een aantal pc's vervangen. De meerkosten zijn onttrokken aan de reserve.

Huisvesting

De huisvesting voor het gemeentelijk personeel is voldoende. Alle personeelsleden hadden een goede werkplek, qua vergaderruimten is het gemeentehuis niet ruim bedeed. Er wordt op de juiste wijze aandacht geschonken aan ARBO-voorzieningen. In 2016 hebben op dit gebied geen aanschaffingen plaatsgevonden. Een deel van het gemeentehuis is langjarig verhuurd aan " 't Regthuys".

Onderdeel	Budget 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Huisvesting (energie, water, aankoop niet duurzame goederen en diensten, specifieke verbruiksgoederen, huren, verzekeringen, afschrijving), per saldo	34.719	25.132	9.587

Voor zowel het gemeentehuis als de gemeentewerf was in 2016 sprake van lagere onderhouds- en energielasten.

Overige kosten organisatie (o.a. facilitaire zaken)

Onderdeel	Budget 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Overige organisatiekosten (repro, huishoudelijke zaken, postverzorging, inventaris, tijdschriften en abonnementen, algemene benodigdheden, contributies, verzekeringen etc.), per saldo	146.065	153.741	-7.676

De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door de hogere accountantskosten voor de jaarrekening 2015.

Tractie

De kostenplaats tractie heeft betrekking op het materiaal dat in gebruik is voor onze buitendienst.

Onderdeel	Budget 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Brandstof, onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. per saldo	26.723	21.129	5.594

Het positieve saldo heeft betrekking op de schadevergoeding voor inbraakschade aan de gemeentewerf.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In artikel 1 lid b BBV wordt het als volgt gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”

Wat is ons beleid?

Deelname aan een verbonden partij wordt bepaald door doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van de taak. Op voorkomende beleidsterreinen stimuleren de hogere overheden samenwerking in een verbonden partij. Als voorbeeld geldt de jeugdzorg die na de transitie feitelijk bestaat uit 3 onderdelen: de landelijke, de bovenlokale en de lokale zorg. Het rijksbeleid is er op gericht om de bovenlokale zorg onder te brengen bij gemeenten of samenwerkingsverbanden met 100.000+ inwoners.

Wat is het belang voor de gemeenteraad?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Allereerst voeren de “verbonden partijen” vaak beleid uit dat we in principe zelf ook kunnen uitvoeren. We mandateren als het ware de “verbonden partijen”. We houden de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma’s. Voor de raad blijft er dus nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma’s. Daarnaast zijn er de financiële risico’s die we met “verbonden partijen” kunnen lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Bij het aangaan en onderhouden van contacten met “verbonden partijen” is van belang om:

- af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren;
- te bekijken welke manier de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals we voor ogen hebben;
- te zorgen dat we voldoende inhoudelijk en financieel inzicht hebben en houden in het uitvoeren van een taak.

Bestuur en toezicht

De meeste verbonden partijen van de gemeente zijn gemeenschappelijke regelingen, deze zijn gebaseerd op de wet gemeenschappelijke regelingen. Als publiekrechtelijke lichamen zijn bepalingen van Gemeentewet, Provinciewet of Waterschapswet ook voor de gemeenschappelijke regelingen van toepassing. Via vertegenwoordiging in dagelijks en/of algemeen bestuur is het toezicht (governance) geregeld. Voor de privaatrechtelijke rechtspersonen (de vennootschappen) hebben we minder instrumenten in handen. Hier maken we gebruik van de beschikbare wettelijke mogelijkheden als het stemrecht van de aandeelhouder en toezicht door raden van commissarissen.

Invloed

Over het algemeen is de invloed van de gemeente Rozendaal, vanwege de omvang en het belang, zeer klein te noemen. Van belang is voortdurend af te wegen welke bestuurlijke en ambtelijke capaciteit dan geïnvesteerd wordt aan de betreffende verbonden partij gegeven dat belang.

Het is ook niet altijd noodzakelijk omdat de deelname van meerdere gemeenten in gemeenschappelijke regelingen ook voor een soort natuurlijk aantal “checks en balances” zorgt waar het gaat over bestuur en toezicht.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen worden onderscheiden in 3 groepen:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Stichtingen en verenigingen
- Coöperaties en vennootschappen.

Gemeenschappelijke regelingen

Deelname in een gemeenschappelijke regeling gebeurt in de gevallen waarin de gemeente, taken waar zij verantwoordelijk voor is, niet anders dan in samenwerking met anderen kan uitvoeren. De Wet gemeenschappelijke regelingen regelt deze samenwerkingsvorm. Het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen wordt meestal gevormd door een afvaardiging van de deelnemers en de besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie wordt een stuk autonomie overgedragen aan de regeling. De door de gemeente aangewezen vertegenwoordigers in de besturen informeren college en raad over relevante ontwikkelingen. De betreffende organen leggen hun begroting, rekening en andere beleidsplannen voor aan de gemeente.

In verband met voorgeschreven wijzigingen op grond van de aanpassingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) presenteren wij onderstaand de informatie in de vorm die sinds 2015 is voorgeschreven. We hanteren de meest (officiële) beschikbare cijfers, over het algemeen betreft het dan de jaarrekening 2015.

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen (vanaf september 2015)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 10 Bestuursorganen intern en extern			
Openbaar belang	Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen (treedt per 1-1-2016 inwerking)			
Ontwikkelingen	Het gemeenschappelijk orgaan is eind 2015 in werking getreden. De samenwerking vindt plaats in vier portefeuillehoudersoverleggen voor economie, mobiliteit, wonen en milieu & duurzaamheid. De portefeuillehouders uit Rozendaal vertegenwoordigen daarin de gemeente.			
Financiële bijdrage	In 2016: € 2.250 (€ 1,50 x (afgerond) 1.500 inwoners), dit is inclusief € 1 voor de stichting Economic Board (zie ook verderop)			
Risico	Indien bij een jaarrekening een tekort ontstaat, passen de deelnemende gemeenten het tekort bij op basis van inwonertal.			
Financieel belang	-			
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het gemeenschappelijk orgaan. Elke deelnemende gemeente heeft één stem.			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 362.091
	Vreemd vermogen	€ 0	Vreemd vermogen	€ 130.867
	Resultaat 2016	€ 58.194		

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 1 Openbare orde en veiligheid en Programma 4 Zorg en Welzijn			
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: a. Brandweezorg; b. Publieke gezondheid c. GHOR d. Rampenbestrijding en crisisbeheersing e. Gemeenschappelijke meldkamer			
Ontwikkelingen	In 2015 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. De raad van Rozendaal heeft daar op 30 september 2015 mee ingestemd.			
Financiële bijdrage	€ 75.501 per jaar (brandweer) en € 19.696 (volksgezondheid)			
Risico	Op basis van inwoneraantal dragen wij bij aan de kosten.			
Financieel belang	-			
Bestuurlijk belang	De burgemeester en de wethouder sociaal domein zijn lid van het algemeen bestuur			
Financiële gegevens	1-1-2015		31-12-2015	
	Eigen vermogen	€ 6.422.000	Eigen vermogen	€ 7.319.307
	Vreemd vermogen	€ 40.117.000	Vreemd vermogen	€ 43.316.041
	Resultaat 2015	€ 4.408.290		

Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 4 Zorg en Welzijn	
Openbaar belang	Geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. De missie van Presikhaaf bedrijven is: "In de regio midden Gelderland bieden we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hulp bij het verkrijgen van een betaalde baan".	
Ontwikkelingen	Besloten is tot een modulair afbouwen van het werkvoorzieningsschap. Presikhaaf houdt in zijn huidige vorm naar verwachting in 2020 op te bestaan.	
Financiële bijdrage	€ 48.071 per jaar (gelijk aan rijksbijdrage)	
Risico	De mogelijke toekomstscenario's zijn voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. De risico's die hiermee samen hangen zijn daarbij in kaart gebracht. Elke scenario heeft een ander risico.	
Financieel belang	Naar rato van aantal WSW-ers betaalt Rozendaal mee aan tekorten	
Bestuurlijk belang	De wethouder sociaal domein is lid van het algemeen bestuur	
Financiële gegevens	1-1-2015	31-12-2015
	Eigen vermogen € 0	Eigen vermogen € 0
	Vreemd vermogen € 36.118.000	Vreemd vermogen € 35.067.000
	Resultaat 2015 € -/-14.605.000	

Gelders Archief		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 6 Financieel beleid	
Openbaar belang	Hoofdtzaak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland	
Ontwikkelingen	Geen	
Financiële bijdrage	€ 4.101 per jaar	
Risico	Na de reorganisaties draait het Gelders Archief met een positief resultaat. Dit heeft er toe geleid dat er een eigen vermogen is opgebouwd	
Financieel belang	Bij liquidatie zal Rozendaal hier haar bijdrage aan moeten leveren	
Bestuurlijk belang	Namens Rheden/Renkum en Rozendaal is de burgemeester van Renkum lid van het algemeen en dagelijks bestuur.	
Financiële gegevens	1-1-2015	31-12-2015
	Eigen vermogen € 363.000	Eigen vermogen € 228.517
	Vreemd vermogen € 21.897.000	Vreemd vermogen € 21.301.719
	Resultaat 2014 € -/- 135.329	

Gemeenschappelijke regeling onderwijszaken (GRO)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 3 Onderwijs			
Openbaar belang	Behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneneducatie en kent onder meer de volgende taakonderdelen: - Vaststelling van de hoofdlijnen van het beleid voor educatie en beroepsonderwijs - Behartiging andere onderwijszaken die afstemming behoeven in de regio (zoals leerplicht en voorkomende voortijdige schooluitval)			
Ontwikkelingen	N.v.t.			
Financiële bijdrage	€ 103 per jaar			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	N.v.t.			
Bestuurlijk belang	Eén lid gemeenschappelijk orgaan, 1 dagelijks bestuur namens Renkum, Rheden en Rozendaal.			
Financiële gegevens	1-1-2015		31-12-2015	
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	Eigen vermogen	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.
	Resultaat 2015	€ nog niet bekend		

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 9 Ruimtelijke ordening, bouwzaken en grondbeleid			
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens het belang van goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland			
Ontwikkelingen	Deze omgevingsdienst is per 1 april 2013 van start gegaan			
Financiële bijdrage	Basistaken worden uitgevoerd tegen uurtarief op basis van jaarlijks te sluiten overeenkomsten			
Risico	De eerste jaren draait de ODRA op inputfinanciering			
Financieel belang	N.v.t.			
Bestuurlijk belang	Eén lid algemeen bestuur uit Rozendaal. Eén lid dagelijks bestuur (wethouder Renkum) namens Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal			
Financiële gegevens	1-1-2015		31-12-2015	
	Eigen vermogen	€ 1.484.000	Eigen vermogen	€ 1.405.000
	Vreemd vermogen	€ 3.698.000	Vreemd vermogen	€ 3.604.000
	Resultaat 2015	€ 519.000		

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 3 onderwijs en programma 4 sociaal domein		
Ontwikkelingen	Geen. De organisatie is in 2016 gestart		
Financiële bijdrage	€ 5.000,- per jaar voor de bedrijfsvoeringsorganisatie DRAN (plus de vervoerskosten)		
Risico	Geen		
Financieel belang	Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken		
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het bestuur (portefeuillehouder verkeer & vervoer)		
Financiële gegevens	Geen gegevens beschikbaar		

Privaatrechtelijk verbonden partijen

RGV Holding B.V./ per 1-3-2015 Leisurelands			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 8 Recreatie		
Openbaar belang	o.a. het verrichten van werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt		
Ontwikkelingen	Geen		
Financiële bijdrage	N.v.t.		
Risico	N.v.t.		
Financieel belang	De gemeente heeft 308 aandelen à € 1,- in het kapitaal van de vennootschap		
Bestuurlijk belang	Geen, Rozendaal wordt vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering door de portefeuillehouder economie		
Financiële gegevens	1-1-2015 Eigen vermogen € 52.383.000 Vreemd vermogen € 20.958.000 Resultaat 2015 € 2.621.000		31-12-2015 Eigen vermogen € 55.004.000 Vreemd vermogen € 20.154.000

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Programma	Programma 10 Bestuursorganen intern en extern		
Openbaar belang	Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies		
Ontwikkelingen	Geen		
Financiële bijdrage	€ 3.090		
Risico	N.v.t.		
Financieel belang	N.v.t.		
Bestuurlijk belang	Stemrecht o.b.v. lidmaatschap		
Financiële gegevens	1-1-2015 Eigen vermogen € 63.615.000 Vreemd vermogen € 87.504.000 Resultaat 2015 € 949.000		31-12-2015 Eigen vermogen € 64.380.000 Vreemd vermogen € 67.099.000

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 10 Bestuursorganen intern en extern		
Ontwikkelingen	De stichting is in de tweede helft van 2015 gestart		
Financiële bijdrage	De gemeente heeft een bijdrage ad € 1 per inwoner per jaar gedurende 5 jaar gegarandeerd (t/m 2020), is onderdeel van de € 1,50 voor het gemeenschappelijk orgaan		
Risico	N.v.t.		
Financieel belang	Geen		
Bestuurlijk belang	Geen, de samenwerkende gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen wijzen één lid aan in de geleding overheden.		
Financiële gegevens	Er zijn geen gegevens van voorgaande jaren aangezien dit een nieuwe organisatie betreft		

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid is een belangrijk instrument in het kader van het ruimtelijke beleid. Het aantal grondexploitatie is in Rozendaal echter zeer gering.

Bij de jaarrekening wordt in deze paragraaf, voor zover van toepassing, op hoofdlijnen verslag gedaan van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten. Een aanvullende toelichting staat in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG). Het MPG bevat een verantwoording op het niveau van de individuele projecten.

Centraal daarin staat de ontwikkeling van locatie De Del. De ontwikkeling hiervan maakt woningbouw mogelijk op de percelen de Del 6 en 10. Het perceel de Del 6 bestaat uit twee voormalige voetbalvelden, de Del 10 is een voormalig tennis- en squashpark.

Voor de ontwikkeling van de Del is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met projectontwikkelaar Credo. In deze overeenkomst is bepaald dat Credo de gemeente een financiële kostenverhaalsbijdrage zal betalen. De totale ontwikkeling bestaat uit maximaal 64 woningen, waarvan 44 woningen door Credo worden gerealiseerd, de gemeente geeft de overige kavels uit.

Op grond van de grondexploitatie is het geprognosticeerde saldo in 2016 van het plan De Del € 5,1 miljoen. De gemeenteraad heeft in het verleden aangegeven dat de opbrengsten van de Del ingezet worden ten behoeve van de financiering van de nieuwe Dorpsschool.

Economische situatie en actuele ontwikkelingen

De boekwaarde van het project is in 2016 toegenomen ten opzichte van één jaar geleden door de ondernomen activiteiten en vorderingen binnen het project. Mede door het herstel op de woningmarkt zien we ook een toegenomen belastingstelling voor zowel de koop van woningen als kavels. Hierdoor neemt de zekerheid over de positief geraamde exploitatie van De Del verder toe.

Lasten en baten in 2016

De lasten voor de ontwikkeling van De Del bedroegen in 2016 € 1.890.000. Hier stonden verkoopopbrengsten tegenover van € 1.949.000. Het positieve saldo hiervan wordt in mindering gebracht op de boekwaarde per 31 december. Een nadere toelichting wordt aan de gemeenteraad aangeboden via de actualisatie van de grondexploitatie (raad 23 mei).

Risicomanagement in relatie tot weerstandsvermogen

In deze jaarrekening is gekozen voor een iets andere benadering van de paragraaf weerstandsvermogen. Ten aanzien van De Del kan daarover het volgende worden opgemerkt. Analyse van de exploitatie leert dat er een risico bestaat op kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken wanneer de inflatie hoger dan 2% per jaar is, bij een fors hogere inflatie kan de opbrengst € 250.000 lager uitvallen. Daarnaast lopen we een risico over de kavels die we als gemeente zelf uitgeven. Mocht de belangstelling afnemen zijn er twee opties:

- De uitgifte vertragen;
- De kavelprijzen verlagen.

Uitgifte vertragen

Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt verdient deze optie in dat geval, uit financieel oogpunt, de voorkeur. Omdat er geen rente wordt toegerekend aan de grondexploitatie en er op dit moment ook geen liquiditeitsbehoefte bestaat, levert het vertragen van de uitgifte (tot de markt weer aantrekt) geen financieel nadeel op. In dit geval is het financieel risico dan ook nagenoeg nihil.

Kavelprijzen verlagen

Wanneer er beleidsmatige redenen zijn de uitgifte niet te vertragen, kan overwogen worden om de kavelprijzen te verlagen. Een verlaging van de kavelprijs met 10% leidt tot een lagere opbrengst van € 750.000.

Deel 2

De jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten

Recapitulatiestaat

Programma	Werkelijk 2015	Begroting na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Saldo 2016
Lasten				
1. Openbare orde en Veiligheid	149.306	149.537	143.767	5.770
2. Verkeer en vervoer	157.246	167.794	162.953	4.841
3. Onderwijs	810.100	567.311	739.346	-172.035
4. Sociaal Domein	866.957	933.266	912.516	20.750
5. Afvalverwerking, riool en milieu	290.517	294.729	282.936	11.793
6. Financieel beleid	69.116	82.991	112.342	-29.351
7. Burgerzaken	405.589	387.373	382.472	4.901
8. Recreatie	168.097	174.670	171.080	3.590
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	732.179	3.098.026	2.072.972	1.025.054
10. Bestuursorganen intern en extern	571.664	606.105	614.383	-8.278
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	141.146	24.000	117.146
<i>subtotaal lasten programma's</i>	4.220.771	6.602.948	5.618.767	984.181
<u>Toevoegingen aan reserves</u>				
1. Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	36.221	36.221	36.221	0
3. Onderwijs	14.313	13.830	14.300	-470
4. Sociaal Domein	157.932	0	84.400	-84.400
5. Afvalverwerking, riool en milieu	0	0	0	0
6. Financieel beleid	3.094.812	123.686	113.686	10.000
7. Burgerzaken	0	45.000	45.000	0
8. Recreatie	0	7.000	7.000	0
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	0	0	0	0
10. Bestuursorganen intern en extern	0	0	10.124	-10.124
<i>subtotaal toevoegingen</i>	3.303.278	225.737	310.731	-84.994
Baten				
1. Openbare orde en Veiligheid	13.585	1.600	1.649	49
2. Verkeer en vervoer	1.032	0	664	664
3. Onderwijs	19.818	19.500	19.800	300
4. Sociaal Domein	112.134	115.000	111.927	-3.073
5. Afvalverwerking, riool en milieu	280.842	296.568	299.764	3.196
6. Financieel beleid	76.015	109.350	64.529	-44.821
7. Burgerzaken	126.377	114.235	101.500	-12.735
8. Recreatie	583	500	781	281
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	876.792	3.031.931	2.040.711	-991.220
10. Bestuursorganen intern en extern	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.866.884	2.853.692	2.969.488	115.796
<i>subtotaal baten programma's</i>	4.374.062	6.542.376	5.610.813	-931.563
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>				
1. Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	40.197	47.200	41.441	-5.759
3. Onderwijs	301.881	15.000	133.167	118.167
4. Sociaal Domein	87.118	33.981	46.218	12.237
5. Afvalverwerking, riool en milieu	10.279	10.279	0	-10.279
6. Financieel beleid	3.116.783	193.148	207.035	13.887
7. Burgerzaken	5.334	5.334	0	-5.334
8. Recreatie	0	4.538	4.042	-496
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	0	0	49.122	49.122
10. Bestuursorganen intern en extern	1.065	16.565	33.913	17.348
<i>subtotaal onttrekkingen</i>	3.562.657	326.045	514.937	188.892
Saldo baten en lasten	153.291	-60.572	-7.954	52.618
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	259.379	100.308	204.207	103.899
Totaal saldo	412.670	39.736	196.253	156.517

Toelichting voordelig saldo

Voor een toelichting per programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording per programma, de grootste afwijkingen hebben betrekking op:

- Post onvoorzien (budget voor onvoorzien en positieve bijstelling van geraamd resultaat via turap voor de volgende onderdelen):
  - Post onvoorzien in primitieve begroting en niet besteed € 112.000 (voordeel)
  - Verhoging post onvoorzien o.b.v. turap en niet besteed € 30.000 (voordeel)
  - Positieve afrekening nieuwe taken sociaal domein 2015 € 90.000 (voordeel)
- Algemene uitkering € 25.000 (voordeel)
- Niet ontvangen rente-inkomsten projectontwikkeling € 46.000 (nadeel)
- Vennootschapsbelasting € 25.000 (nadeel)

Het eindsaldo na resultaatbestemming (inclusief mutaties op reserves) € 196.253

Incidentele versus structurele afwijkingen

Uit de analyse van het resultaat van de jaarrekeningen over de afgelopen jaren blijkt (zoals bij de meeste gemeenten) dat de afwijkingen overwegend een incidenteel karakter hebben, daarmee onderdeel van het jaarlijkse rekeningresultaat zijn en verder niet van invloed op de financiële positie van de gemeente.

De afwijkingen met een structureel karakter zijn interessant om te onderscheiden omdat deze ook in het huidige lopende jaar en in volgende begrotingen wel van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente, om die reden zijn hieronder de afwijkingen met een structureel karakter samengevat:

- Kosten voor toezicht en inbraakpreventie € 3.500 voordelig (programma 1)
- Hogere uitvoeringskosten leerlingenvervoer € 5.000 nadelig (programma 3)
- Programmakosten Sociaal Domein € 85.000 voordelig (programma 4)
- Lagere opbrengsten huwelijken € 3.000 nadelig (programma 7)

De overige afwijkingen in deze jaarrekening zijn dus incidenteel.

Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2016

De financiële toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de rekening 2016 is per programma, onder "Wat heeft het gekost?" opgenomen in de programmabladen in deel 1 "Het Jaarverslag".

Doordat het Jaarverslag (deel 1) en de Jaarrekening (deel 2) integraal in 1 boekwerk zijn opgenomen dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld gaat het college ervan uit dat hiermee aan (de bedoeling van) de voorschriften van het BBV wordt voldaan. Hetzelfde geldt voor een nadere toelichting op de reserves.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In onderstaande tabel zijn de overschotten en overschrijdingen op de lasten per programma opgenomen. Bij een overschrijding is er formeel gezien sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Van belang is echter te kijken naar de aard van de overschrijding om te bepalen of deze onrechtmatigheid ook meetelt voor het oordeel over begrotingsonrechtmatigheid. Een voorbeeld: bij programma 3 is sprake van een overschrijding van € 172.000. Deze kosten betreffen de voorbereidingskosten voor de nieuwe school waarvan is besloten dat deze worden gedekt uit de reserves. In een dergelijk geval telt deze overschrijding dus niet voor het oordeel. Hiervan is ook sprake wanneer er bijvoorbeeld gerelateerde inkomsten tegenover stonden of wanneer het gaat om uitgaven die gemeenten verplicht zijn te doen op basis van wettelijke regelgeving of eigen beleid (open-einderegelingen).

Programma	Constatering	Oordeel
1. Openbare orde en Veiligheid	Overschot van € 5.700	Akkoord
2. Verkeer en vervoer	Overschot van € 4.800	Akkoord
3. Onderwijs	Overschrijding van € 172.000	Akkoord, geen onrechtmatigheid, betreffende bedrag wordt conform raadsbesluit onttrokken aan de reserves
4. Sociaal Domein	Overschot van € 11.000	Akkoord
5. Afvalverwerking, riool en milieu	Overschot van € 12.000	Akkoord
6. Financieel beleid	Overschrijding van € 29.000	Akkoord, geen onrechtmatigheid. Het betreft hier het saldo op de kostenplaatsen waarvan de extra kosten onderdeel uitmaken van de Turap en zijn onttrokken aan de reserve.
7. Burgerzaken	Overschot van € 8.400	Akkoord
8. Recreatie	Overschot van € 3.600	Akkoord
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	Overschot van € 1 miljoen	Akkoord
10. Bestuursorganen intern en extern	Overschot van € 17.000	Akkoord
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Overschot van € 208.000	Akkoord

Conclusie

Naar het oordeel van het college is er in 2016 geen sprake van overschrijdingen die meetellen voor het oordeel.

Wet normering topinkomens (WNT)

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden als opvolger van de WOPT. Op basis van deze wet moeten in de jaarrekening de inkomens van de zogenaamde topfunctionarissen worden gepubliceerd, ongeacht de hoogte hiervan.

De topfunctionarissen binnen de gemeente Rozendaal zijn de griffier en de gemeentesecretaris.

Functie en naam	Gemeentesecretaris W.G Pieterse-Pook	Griffier K.M. Schaap
Beloning	€ 75.391,00	€ 61.017,09
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	€ 0,00	€ 0,00
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	€ 9.723,90	€ 7.681,74
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2016 t/m 31-12-2016	1-1-2016 t/m 31-12-2016
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin dienstverband is geëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Verplichte motivering van overschrijding WNT	n.v.t.	n.v.t.

De WNT-norm voor 2016 bedraagt € 179.000.

Balans per 31 december 2016

Activa		31-12-2016		31-12-2015
Vaste activa				
<i>Immateriele vaste activa</i>		0		0
<i>Materiele vaste activa</i>		482.003		349.575
- Investerings met een economisch nut	292.230		149.018	
- Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	189.064		199.343	
- Investerings met maatschappelijk nut	708		1.214	
<i>Financiële vaste activa</i>		1.421.884		1.368.903
- Overige langlopende leningen u/g	1.421.884		1.368.903	
Totale vaste activa		1.903.887		1.718.478
Vlottende activa				
<i>Vorraden</i>		2.099.393		2.158.630
- Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	2.098.381		2.158.241	
- Gereed product en handelsgoederen	1.012		389	
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		4.906.149		4.866.039
- Vorderingen op openbare lichamen			7.986	
- Schatkistbankieren	4.681.238		4.516.238	
- Overige vorderingen	224.910		341.815	
<i>Liquide middelen</i>		61.952		55.848
- Kassaldi	768		904	
- Banksaldi	61.184		54.945	
<i>Overlopende activa</i>		350.471		353.461
- Overlopende activa	350.471		353.461	
Totaal vlottende activa		7.417.965		7.433.978
Totaal generaal		9.321.852		9.152.456

Passiva		31-12-2016		31-12-2015
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		7.763.480		7.771.434
- Algemene reserve	4.407.374		4.166.760	
- Bestemmingsreserve	3.159.854		3.192.006	
- Gerealiseerd resultaat	196.253		412.667	
<i>Voorzieningen</i>		815.731		729.336
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	244.731		222.336	
- Onderhoudsegalisatie voorzieningen				
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	571.000		507.000	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar</i>		0		0
- Waarborgsommen				
Totaal vaste passiva		8.579.211		8.500.769
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		736.410		642.977
- Banksaldi				
- Overige schulden	736.410		642.977	
<i>Overlopende passiva</i>		6.230		8.710
- Overlopende passiva	6.230		8.710	
Totaal vlottende passiva		742.641		651.687
Totaal generaal		9.321.852		9.152.456

Gewaarborgde geldleningen

0

0

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling per 31 december 2016

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

In het kader van het BBV zijn de voorwaarden om immateriële vaste activa op te voeren aangescherpt. Daardoor zal slechts zeer beperkt een immaterieel activum kunnen worden geactiveerd.

Materiële vaste activa

Afhankelijk van het soort investering worden de materiële vaste activa gewaardeerd tegen:

- De aanschaffings- of vervaardigingskosten verminderd met eventuele bijdragen (subsidies) van derden, (eventueel) beschikkingen over in verleden toegepaste extra of versnelde afschrijvingen;
- Bruto-activering, d.w.z. reserves worden niet in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

De normale jaarlijkse lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op de verordening ex. art 212 Gemeentewet die door de raad is vastgesteld op 27 april 2004. Afschrijving vindt plaats met ingang van het jaar van ingebruikneming. De afschrijvingstermijnen zijn:

- 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 30 jaar: rioleringen;
- 25 jaar: renovatie, restauratie een aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten;
- 5 jaar: bedrijfsgebouwen; groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen; zware transportmiddelen; aanhangwagens; schuiten; personenauto's; lichte motorvoertuigen; automatiseringsapparatuur;
- Niet; gronden en terreinen

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. In hoeverre de beurswaarde afwijkt van de nominale waarde wordt aangegeven in de toelichting op de balans.

Vlottende activa

Vorraden

Deze worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Bouwgrond in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende activa

De liquide middelen en de overlopende activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat zoals dat volgt uit het overzicht van baten en lasten. In de balans worden de reserves gesplitst opgenomen in de volgende onderdelen:

- algemene reserve;
- bestemmingsreserves;
- gerealiseerde resultaat.

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn afzonderlijk opgenomen in "overzicht van reserves en voorzieningen". Reserves worden gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Onttrekkingen aan de reserves geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Vorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn afzonderlijk opgenomen in “overzicht van reserves en voorzieningen”. Aan de dotaties aan de volgende voorzieningen (middels verwerking in begroting gevoteerd door de raad) liggen meerjarige berekeningen ten grondslag:

- Riolerings;
- Pensioenen (oud)wethouders.

De jaarlijkse dotaties in deze voorzieningen zijn op een zodanig niveau vastgesteld dat de voorzieningen, binnen de daarvoor door de raad vastgestelde criteria, toereikend zijn om de ten laste van de voorzieningen komende uitgaven te dekken.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De waardering van vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer geschiedt tegen nominale waarde. Gedane aflossingen worden hierop in mindering gebracht.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar geschiedt tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde.

Exploitatierkening

De lasten en baten worden tegen nominale waarde zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De afschrijvingen worden conform de onder vaste activa genoemde criteria berekend.

Kosten Openbare Werken en Apparaatskosten

De verdeling van de (indirecte) kosten van de kostenplaats Openbare werken en de kostenplaats apparaatskosten over de diverse functies, geschiedt via kostenverdeelsleutels. De doorbelasting naar de diverse functies is gebaseerd op de formule: uren x tarief, waarbij de gewerkte uren en het in de begroting opgenomen tarief zijn gehanteerd.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Borg- en Garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling (voor zover van toepassing) het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke personen en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt. In de toelichting op de balans wordt een specificatie opgenomen ter zake van gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Toelichting op de balans

In deze toelichting op de balans worden alleen cijfermatige staatjes opgenomen wanneer er daadwerkelijk sprake is van een nadere uitsplitsing van onderdelen van de balans, naast relevant inhoudelijke toelichtingen op balansmutaties.

Activa

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Zie balans.

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2016
Activa economisch nut							
Gronden en terreinen	79.870			5.334			74.536
Woonruimten	0						0
Bedrijfsgebouwen	1.846	166.709		1.125			167.430
Vervoersmiddelen	0						0
Machines, apparaten en installaties	50.872			19.801			31.071
Overige materiële vast activa	16.430	6.320		3.556			19.193
Activa economisch nut met mogelijkheid van heffing							
Riolering	199.343			10.279			189.064
Activa met maatschappelijk nut							
Grond-, weg en waterbouwk werken	1.214			506			708
Totaal	349.575	173.029	0	40.601	0	0	482.003

De toename van de boekwaarde is toe te schrijven aan de ontwerpkosten van de nieuwe school, daarnaast heeft er reguliere afschrijving plaatsgevonden op de bestaande activa.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2016
Effecten	142.941	0		0		142.941
Lening aan NUON	55.180	0		0		55.180
Langlopende lening Rabobank	1.170.782	52.981		0		1.223.763
Totaal	1.368.903					1.421.884

De toename op de langlopende lening van de Rabobank betreft de bijgeschreven rente over 2015.

Vlottende Activa

	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Opbrengsten	Winst	Boekwaarde 31-12-2016	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2016
Grondexploitatie De Del	2.158.241	1.888.676	1.948.536		2.098.381		2.098.381
Voorraad huwelijksboekjes en eigen verklaringen	389	1.640	1.017		1.012		1.012
Totaal	2.158.630	1.890.316	1.949.553	0	2.099.393	0	2.099.393

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Saldo 31-12-2016	Voorziening oninbaarheid	Gecorr saldo 31-12-2016	Gecorr saldo 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	0	0	0	7.986
Uitzettingen bij de schatkist looptijd < 1 jaar	4.681.238	0	4.681.238	4.516.238
Overige vorderingen	224.910	10.664	214.247	341.815
Totaal	4.906.149	10.664	4.895.485	4.866.039

Liquide middelen boven de € 250.000 dienen verplicht bij de schatkist te worden aangehouden. In onderstaande tabel is per kwartaal aangegeven welk bedrag gemiddeld op de eigen bankrekening is aangehouden, alleen in het tweede kwartaal is sprake geweest van een lichte overschrijding van het drempelbedrag.

Kwartaal	Drempel	Gemiddeld buiten de schatkist gehouden
1e kwartaal	250.000	122.792
2e kwartaal	250.000	270.166
3e kwartaal	250.000	218.679
4e kwartaal	250.000	187.182

De overige vorderingen bestaan uit nog te ontvangen bedragen die betrekking hebben op 2016 maar die nog niet als debiteur geregistreerd staan als de daadwerkelijke debiteuren per 31 december. In onderstaand overzicht zijn de vorderingen boven de € 5.000 specifiek benoemd. De vorderingen onder € 5.000 zijn opgenomen in 1 saldo.

	Saldo 31-12-2016
<u>Overige vorderingen :</u>	
Lening Schaick / Dieters	14.110
rente lening Nuon bng1/2017	5.518
Afdr. CAK wmo	10.721
Sociaal domein afrekening 2015	21.376
Rente Rabobank 2016	53.776
Debiteuren bijstand totaal	97.487
Debiteuren CIN	21.517
Overige vorderingen	25.793
Voorziening dubieuze debiteuren	-25.387
Totaal	224.910

Liquide middelen

	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016
Kassaldi	904	768
<u>Bankssaldi:</u>		
BNG bank	33.092	34.833
Rabobank	10.853	5.043
Effectenrekening ABN AMRO	10.763	21.076
Overige rekeningen	238	232
Totaal	55.848	61.952

De toename op de effectenrekening betreft het bijgeschreven rendement van 7,5% op de effecten. Voor het overige worden deze rekeningen gebruikt voor dagelijkse betalingen en ontvangsten.

Overlopende activa

	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016
Overlopende activa (vooruitbetaalde bedragen)	353.461	350.471
Totaal	353.461	350.471

Het saldo heeft betrekking op bedragen die in 2016 al zijn betaald maar feitelijk betrekking hebben op 2017, zoals abonnementskosten e.d.

Passiva

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten, waarbij het resultaat als afzonderlijk onderdeel van het eigen vermogen is opgenomen.

	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016
Algemene reserve	4.166.760	4.407.374
Bestemmingsreserves	3.192.006	3.159.854
Gerealiseerd resultaat	412.667	196.253
Totaal	7.771.434	7.763.480

Verloopoverzicht reserves

	Saldo 1-1-2016	Onttrekkingen	Toevoegingen	Saldo 31-12-2016
Algemene reserve	4.166.760	172.054	412.667	4.407.374
Bestemmingsreserves				
Reserve monumenten	25.497	4.042	7.000	28.455
Reserve sociaal domein	462.582		84.400	546.982
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	64.087	29.811	72.000	106.276
Vervangingsreserve tractie openbare werken	84.960		35.000	119.960
Reserve schilderwerk	6.686		6.686	13.372
Reserve digitalisering	144.239			144.239
Reserve onderwijs algemeen	1.230.750	133.167	14.300	1.111.883
Reserve ontwikkeling locaties	49.122	49.122	0	0
Reserve fietspaden	280.961			280.961
Reserve wegen	117.866	41.441	36.221	112.646
Reserve begraafplaats	27.686		45.000	72.686
Reserve BTW-compensatiefonds	5.170	5.170	0	0
Reserve dekking kapitaallasten	316.778	33.913	10.124	292.989
Reserve decentralisaties	0			0
Reserve Presikhaaf	71.341	24.200		47.141
Reserve WWB inkomensdeel	304.280	22.018		282.262
Subtotaal	3.192.006	342.884	310.731	3.159.854
Totaal	7.358.766	514.937	723.398	7.567.228

Voor een nadere toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves, verwijzen we naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voorzieningen

Op de balans is een voorziening opgenomen voor pensioen- en wachtgeldverplichtingen voor wethouders en is een voorziening opgenomen voor de egalisatie van kosten (en tarieven) voor riolering. Voor een nadere toelichting wordt eveneens verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De gemeente Rozendaal heeft sinds 2001 geen lening meer afgesloten.

Flottende Passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Saldo 31-12-2015	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Saldo 31-12-2016
Banksaldi	0	0	0	0
Overige schulden	642.977	12.247.849	12.154.416	736.410
Totaal	642.977	12.247.849	12.154.416	736.410

Onder de overige schulden zijn de crediteuren per 31 december 2016 opgenomen en nog te betalen bedragen die betrekking hebben op 2016 maar waarvoor niet tijdig al, een factuur was ontvangen. In onderstaand overzicht zijn bedragen boven de € 5.000 specifiek benoemd, bedragen daaronder zijn samengenomen in 1 saldo.

	Saldo 31-12-2016
<u>Overige schulden :</u>	
Presikhaaf bonus begeleid werken 2014	5.520
Voorbereidingskosten doelgroepenvervoer	8.000
Wmo begeleiding Attent 2015	9.925
Renkum salarisverwerking 2016	9.954
Pink landelijke voorziening woz koppeling	10.124
Belastingdienst december 2016	15.370
Vakantiegeld 7 maanden ivm IKB	21.681
VPB 2016 berekening cf STEP/Riu	24.000
Rheden ICT 2016	43.349
Rheden soza 4e kw 2016	51.464
btw-aangifte 4ekw 2016	101.849
Rheden uitvoering soza 2016	157.514
Rheden sociaal domein 2016	170.113
Overige nog te betalen bedragen	107.548
Totaal	736.410

(Overige)niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Het gaat hierbij (in principe) om verplichtingen waarmee in de meerjarenbegroting van baten en lasten geen rekening is gehouden dan wel die niet uit de balans blijken.

De gemeente Rozendaal kent sinds een aantal jaren geen waarborgen en garanties meer. Ook voor overlopende vakantiedagen en vakantietoelagen (conform de bedoeling van het Besluit Begroting en Verantwoording) is geen verplichting of voorziening opgenomen. De werkelijke lasten hiervan komen tot uitdrukking in het jaar van uitbetaling.

Eigen bijdragen Wmo van het CAK

Met betrekking tot de Wmo-eigen bijdragen van het CAK is bij alle gemeenten sprake van een onzekerheid. Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening Wmo en inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de

gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Rozendaal ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Over het boekjaar 2015 is van het CAK een Third Party Mededeling ontvangen. Dit houdt in dat de beheersmaatregelen binnen het uitvoeringsproces van de eigen bijdragen Wmo van het CAK voldoen aan de daaraan te stellen eisen om de juistheid en volledigheid van de berekende en opgelegde eigen bijdragen aan de aanvragers te waarborgen. Doordat bij het onderzoek voor het geven van deze mededeling de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gegevens van de Belastingdienst, Gemeentelijke Basisadministratie, de gemeente Rozendaal en de zorgaanbieders echter niet betrokken is, is de Third Party Mededeling niet voldoende om hierop volledig te kunnen steunen ten behoeve van de volledigheid van de eigen bijdragen in de jaarrekening 2015 zijnde € 47.323. Wel hebben we zekerheid dat het totaalbedrag aan vastgestelde eigen bijdragen gelijk is aan de door het CAK geïnde en doorbetaalde eigen bijdragen. Hiermee beschikt de gemeente Rozendaal over voldoende zekerheid dat de eigen bijdragen juist zijn verantwoord. Eventuele niet verantwoorde eigen bijdragen worden ingeschat als niet materieel.

Contract afvalinzamelaar

De gemeente Rozendaal is begin 2014 een contract voor 5 jaar aangegaan ten behoeve van de inzameling van de verschillende verschillende afvalstromen. Het contract loopt van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2019. De jaarlijkse last hiervan bedraagt € 66.405. De restant contractwaarde per 31-12-2016 bedraagt € 199.215.

Single information, single audit (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 69.636	€ 3.403	€ 11.874	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2016	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.988	€ 0	€ 0
		Besluit	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant